

Poštnina
plačana
v gotovini.

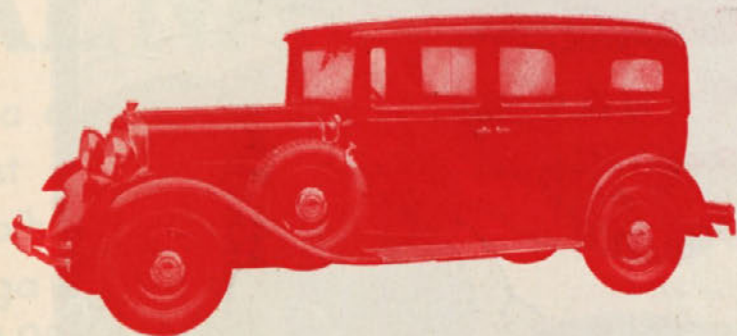
L
E
T
N
I
K
V.

D
O
M
A
Č
I

7-8 PRIJATELJ

Na Vaš obisk čakajo novi modeli **WANDERER**

10/50 PS 5- in 7-sedežna Limuzina

pokončljivostjo. To je vzrok, zakaj dosežajo vozovi Wanderer največjo ponovno prodajno moč tudi že kot rabljeni vozovi.

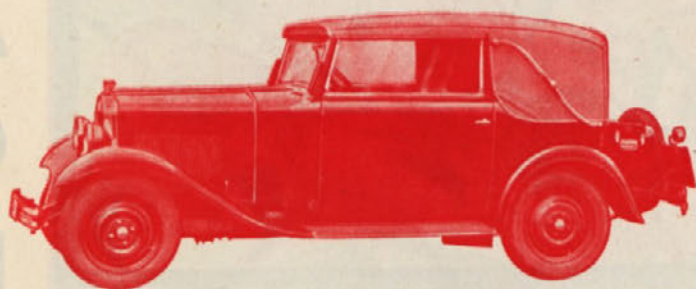
WANDERER PREKAŠA

v tehničnem pogledu vse, kar se
pač nudi razvajanemu avtomobilistu.

Mirno lahko rečemo, da je

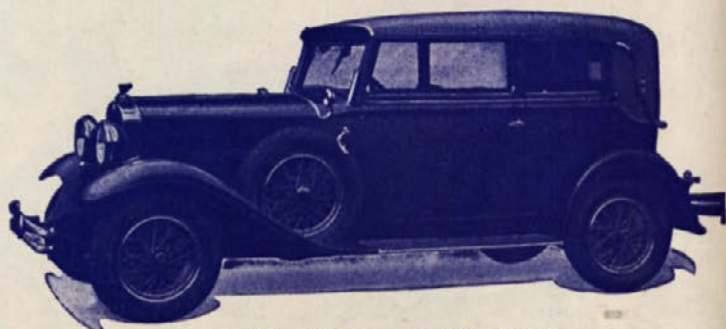
WANDERER

tehnični dovršenosti in ceni

6/30 PS 4-sedežni Cabriolet

To so vzorci voz, ki imajo vso udobnost. Oprema je luksuriozna. Barve so nežne po Vašem ukusu. Linija je vitka, čudovito lepa in elegantna. Nove tipe imajo važna izboljšanja. Šasija je podaljšana. Motor je že znan po svoji izredni tehnični dovršenosti. Vozovi Wanderer utemeljujejo svoj sloves z absolutno zanesljivostjo in ne-

10 50 PS 5-sedežni Cabriolet

po svoji čudoviti lepoti, po svoji izredni

VOZ ZA VAS.

Brezplačno in brezobvezno Vam jih prav
radi pokažemo na poskusni vožnji.

Oglasite se pri generalnem zastopstvu

DOLENC & TÖNNIES, LJUBLJANA

DVOŘAKOVA ULICA ŠTEV. 3

Telefon šteV. 27-62

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadosi, da zadobi velik puding,
krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten
vanilijev aroma.
Vsebinska tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke
dobre vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiten pod
imenom
Backin

Bactamid
(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja
nadomešča moč za shajanje testa in
barvo jajc; noževa konica tega praška
vsebuje moč barve enega rumenjaka
kakor tudi moč enega beljaka.
Bactamid se koristno doda vsaki moč-
nati jedi in pecivu, posebno omeletam,
zličnjikom, rezancem, krpicam, cino-
kom, buhteljem, kolačem, maslenemu
in krhkemu testu itd. nakar se dobi
lepo obliko in je lahko prebavljivo.

■ Takole so zaviti

Dr. Oetkerjevi

■ izdelki

Dr. Oetkerjev

■ Pecilni prašek

Dr. Oetkerjev

■ Vanilinov sladkor

Dr. Oetkerjev

■ Baktamid, nadomestilo
za jajca

Dr. Oetkerjevi

■ pudingi, kreme in ko-
lači so najboljše jed

Dr. Oetkerjevi

■ izdelki se dobe v vseh
trgovinah

L. MIKUŠ, Ljubljana
MESTNI TRG ŠTEV. 15
Dežniki
Na drobno! Ustanovljeno leta 1839. Na debelo!

Kdo neki?

«Ali že veste, da se je gospodu Jandi rodil deček?»
«Tako? In koga ima na sumu?»

„KARTOTEKA“, D. Z. O. Z.
Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I
Rolex Telefon 3338

knjigovodstvo

Kartoteke za vse vrste obratov.

Za poletje imamo
veliko zalogo
elegantnih oblek

DRAGO GORUP & Co.
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 16
Telefon 32-33 Telefon 32-33

Spoznanje.

Ona je vedno filozofsko razpoložena in vzdihuje: «Da! Življenje je brezkončno potovanje...»

On je vedno pesimistično razpoložen in vzdihuje: «Da, da, res je. Na tem potu smo mi moški — nosači.»

Na tramvaju.

V tramvaju se vozi stara ženica s kmetov. Zahteva vozni listek in vpraša sprevodnika: «Ali moram tudi jaz prestopiti?»

«Kam se pa peljete?» jo vpraša sprevodnik.

«K zdravniku, ljubi gospod», mu odgovori ženica.

Bohinjsko jezero

najlepše
jugoslovansko
letovišče!

HOTELI:

Sv. Janez, Sv. Duh,
Zlatorog (SPD)

PENZIONI:

Triglav, Zlatorog (Ro-
žič), Logar, Resman

Zmerne cene — Točna postrežba — Odlična hrana

✱ Očarljivo lepa okolica. ✱

Nad vse zdrave kopeli v Bohinjskem jezeru, ki ima 20 — 23 stopinj C.

SKLOPNI ČOLNI IN ŠATORI

(kvalitetni nemški proizvodi)

Zmerne cene in obročni sistem odplačevanja omogočajo nabavo vsakomur.

Zahtevajte prospekte, kataloge in vzorce! Brezobvezne poskusne vožnje.

SPORTNA DELAVNICA B. KOLB VIŽMARJE-ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Specijalno opremljeno podjetje za izdelavo zimskosportnega orodja.

Lepe in poceni počitnice v Ratečah-Planici

(864 m nadm. višine).

Izhodišče za izlete k izviru Save, na Jalovec, na tromejo Pač, Petelinjek itd.

Izvrstna domača hrana in postrežba v gostilnah: Žerjav, Kajžar, Kavalar, Kirhmajer. Celodnevna oskrba (hrana in stanovanje) povsod enako 43 Din. Udobne in čiste sobe za letoviščarje. Vsa pojasnila daje brezobvezno in brezplačno Tujsko-prometno društvo RATEČE-PLANICA.

Pension „Na gričku“

v Podkorenu
pri Kranjski gori

nudi udobne sobe ter izvrstno domačo in hrvatsko hrano. — Celodnevna oskrba Din 45.— (brez takse). — Romantična okolica in krasni izleti

Počitnice v Podkorenu

Celodnevna oskrba, dobra hrana, udobne sobe in postrežba Din 50.—

J. E. GREGORI, Podkoren št. 70

Izhodišče za najlepše izlete v divno okolico

Pod slikovitim Špikom je pension „Špik“

ki ima za letoviščarje pripravljenih 5 udobnih sob z najlepšim razgledom. Celodnevna oskrba, dobra hrana in stanovanje Din 55.—

Se priporoča

Alojzij Mrak
Gozd-Martuljek 2

KLISJEJE

vseh vrst za eno-
in večbarvni tisk

JUGOGRAFIKA

d. z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 23.

Pension Zlatorog

15 udobnih sob z lepim razgledom na Prisank in Razor. — Prvovrstna hrana in postrežba. — Celodnevna oskrba od 65 do 85 Din (brez takse)

„TOURIST“ pension, brezalkoholna restavracija

in delikatesna trgovina

tik pri cerkvi Sv. Janeza ob Bohinjskem jezeru (čez most!),
ima krasne sobe z najlepšim razgledom na jezero.

Cene konkurenčne!

TURISTE opozarjavo, da dobe pri naju ves proviant
za ture, sveže pastete in druge mesne izdelke po istih
cenah kakor v Ljubljani. Sveže sladko in kislo mleko od
lastnih krav!

Gorski vodnik na razpolago. Viktor in Marija Grobotek.

V razstavi avtomobilov.

Prodajalec avtomobilov: «Tale motor, gospa, ima sicer
samo 10 konjskih sil, a vleče za 30...»

Gospa (svoji prijateljici): «Čudno, s temi avtomobili
je kakor z našimi možmi. Moj mož ima 40 let, a vleče
kakor da jih ima 90...»

«Pa naj pojo maršali!»

Slavna pevka Gabrielli je zahtevala od Katarine II. za
nekaj nastopov 5000 rubljev.

Carica je bila kar divja in je ogorčeno rekla: «To-
likšne vsote ne dobiva noben moj maršal.»

Ponosna pevka pa je odgovorila: «Veličanstvo, pa za-
povejte maršalom, naj pojo!»

ženska logika.

«Nič mi nisi prinesel s potovanja? To se vidi, kako
misliš name!»

«Toda molči, srček — tukajle sem ti nekaj prinesel.»

«Torej vendar! Ampak, ampak, Ivo, ali nimaš morda
slabe vesti?»

Volk sit in koza cela.

Gospa: «Ljubček... potrebujem jurijsa... mi ga moreš
dati?»

Gospod: «Žal mi je, draga, pa nimam več kot pet sto
dinarjev pri sebi.»

Gospa: «Bolje ikaj nego nikaj... kar sem z njimi...
bom pač morala gledati, da prebijem s to vsoto.»

Gospod (sam zase): «Ženske so tako potratne, tako vi-
hrave in vrtoglave, da moraš biti navihani in jim nikdar
dati nad polovico tega, kar zahtevajo.»

Gospa (sama zase): «Moški so tako stisnjeni, tako
skopi, da moraš vselej še enkrat toliko prositi, kolikor
ti je treba.»

Na maškaradi.

«Kaj ste, gospod?»

«Opica.»

«To vem, ampak kakšno masko imate sedaj?»

Olajševalna okolnost.

Sodnik: «Kradli ste brzojavno žico. Veste, da se to
hudo kaznuje?»

Tat: «Toda, gospod sodnik, to menda ne bo tako
hudo, saj imajo danes že brezžični brzojav.»

Srečanje.

Mlada dama gre iz gledališča. Sreča jo starejši go-
spod, ki se ga je nekoliko nalezal, in pravi:

«Ali Vas smem spremiti, mucika?»

«Prosim,» dovoljuje dama, «ampak, papa, zakaj mi
praviš, mucika?»

Dama in berač.

— Lepa gospa, dajte slepemu siromaku en dinar
vbogajme!

— Saj vi niste slepi, vi vidite.

— Da, drugače vidim, ali prav ta čas me je oslepila
vaša lepota.

— Ah! Nate deset dinarjev, ubogi siromaček!

ženska.

«Torej deset let je morala Ema čakati, preden se je
njen ženin izjavil? Kaj je rekla, ko ji je končno po-
nudil roko?»

«Ah, moj Bog, vaša ponudba je prišla tako naglo!»

Dvojni prevod.

Milan Sova s svojo nevesto na maškaradi. Kmalu
po polnoči pride med njima do manjšega nesporaz-
uma.

«Fanči, kako si mogla pustiti, da te je ta Kitajec
poljubil?»

«Jaz sem pri tem popolnoma nedolžna. Šel je mimo
mene in jaz sem rekla: Čangčungčang! On pa nato:
Prosim! in me je poljubil. Šele potem sem izvedela
od njega, da čangčungčang pomeni slovensko: Po-
ljubi me!»

«Tako se grem o tem prepričati!» pravi jezno Milan.
Odide za Kitajcem v buffet, ga prime za ovratnik in
mu zavpije v uho: Čangčungčang!»

Čez kakih pet minut se vrne z oteklim licem k svoji
nevesti:

«Ti kača, ti si me nalagala! Čangčungčang se pravi
slovensko: Daj mi po gobcu!»

I no Eiteles!

«Kaj delaš, Eiteles, tu v Parizu?»

«Sem na poročnem potovanju.»

«Was hajst na poročnem potovanju! Pa kje imaš
ženo?»

«Ta je doma! Saj mora biti vendar kdo v kšeftu!»

Pred sodnikom.

Sodnik: «Toženec, trdili ste o gospodu Zlatoustu, da
je tat in razbojnik?»

Toženec: «Sem.»

Sodnik: «Dalje ste trdili o njem, da je lažnik in
slepar?»

Toženec: «Tega nisem trdil. Človek se ne spomni
vsega naenkrat.»

Spiritistična seansa.

«Duh, ali si tu? Če si, potrčaj enkrat..., če nisi,
potrčaj dvakrat!»

A. M. Pazuhin:

D o b i t e k

Štefan Petrovič Zalivajkin je mirno spal tisti dan, ko so prišle brzojavke o izžrebanih srečkah. Niti najmanj ni bil vznemirjen kakor vsi imetniki srečk — njegove srečke je prodala banka, ker ji ni plačeval obrokov.

Ko je zvečer legel v posteljo, se je spomnil na vse to ter je bil nekoliko vznemirjen.

«Res, kar vesel sem,» si je mislil, «da nimam tistih srečk! Mirno obedujem, mirno spim ter nimam najmanjšega interesa na tem, kakšne številke so se tam ustvarile in koga je omahljiva usoda poplačala z nezaslужenim denarjem. Skozi deset let sem se na leto štirikrat razburjal, delal načrte, pa zmeraj zastoj! Zdaj sem se čisto pomiril in se prav dobro počutim.»

Štefan Petrovič je dobival še dosti čedno plačo, ni kadil, ni kvartal ter je živel zase, zakaj njegova boljša polovica, zelo lepa ženska, toda silno prepirljiva in zaprisežena koketka, ga je ostavila pred poldrugim letom ter se preselila k nekemu Martovemu sinu, ki je imel jako poštene, ampak siromašne starše.

Štefan Petrovič je bil neizmerno vesel te okolnosti ter je začel potratno živeti nekako mesec dni po ženinem odhodu, kar pa je njegove gmojne razmere poslabšalo in ga prisililo, da je srečke ustavil, česar je bil zdaj tako vesel.

Ob desetih dopoldne ga je zbudil sluga s čašico kave in mu pomolil listine izžrebanih srečk.

«Izvolite pregledati, Štefan Petrovič, listino, če ste zadeli... Morda vam bom čestital», je pripomnil sluga.

Štefan Petrovič je že imel na jeziku, da ni treba, vendar je še zamrmral «hvala», vzela listino ter jo začel temeljito študirati.

«Ali se spominjate številke svojih srečk?» je vprašal sluga.

«Seveda se jih.»

Štefan Petrovič je res prav dobro vedel številke svojih v banki ustavljenih srečk.

Ena izmed njih je imela številko 7874-17.

Ta je zadela dve sto tisoč!

Štefan Petrovič je zmečkal listino in jo zagnal na tla ter porinil od sebe skodelico s kavo.

«Moralo se je tako zgoditi, vrag je vse vzel!» je jezno zagodrnjal.

«Niste zadeli?» je vprašal sluga.

«Poberi se mi odtod!» je zavpil Štefan Petrovič. «Kaj tebi mar? Mar si moj poročnik? Idi!»

«Jaz torej... jaz...»

«Izgubi se mi!»

Strežaj je odšel in jezno godrnjal.

«Poglejte si ga!... Jaz sem kriv, da ni zadeli! Hm!... In še plačal sem dostavnino za brzojavko... Ko bi se vsaj zahvalil, pa me je še nahrulil... Sirovina!»

Štefan Petrovič se je oblekel, izpil kavo, si prižgal smotko ter sedel v naslanjač. «Čemu se hudujem?» si je mislil. «To je vendar usoda. Tako je hotela omahljiva usoda... Ako bi bil imel to srečko doma... bi gotovo ne padel nanjo žreb... Aj, aj, dve sto tisoč... Dve sto tisoč... No, kaj bi z njimi? Čemu bi mi bili? 'Hudi časi' še niso prišli, čemu mi denar? Usoda se je presneto poigrala z menoj, ko mi ni naklonila tega denarja!»

In zopet je prišel strežaj in je motil Štefana Petroviča v njegovem premišljevanju.

«Kaj bi rad, Ivan?» ga je prijazno vprašal Štefan Petrovič in izkušal ublažiti prejšnji izbruh jeze.

Strežaj je omahoval.

«Tamkaj, v prednji sobi so... Prišla je z otroki... in s pestunjo» — je sluga iztisnil iz sebe.

«Kdo je prišel?... Kaj praviš?» je vprašal Štefan Petrovič.

«Gospa — Vaša žena, Olga Mitrevna...»

Štefan Petrovič je planil pokonci.

«Kdo?... Žena?» je kriknil.

«Res, res... Naročila mi je, naj Vam to povem...»

«To je povračilo za mojo zlobo,» si je mislil Štefan Petrovič.

Še zmeraj je ljubil svojo Olgo in ji je bil že davno voljan odpustiti.

Še zdaj je mlada, ali mati jo je slabo odgojila in francoski romani so jo pokvarili.

«Reci ji sem, Ivan!» se je okrenil proti strežaju. «Sicer pa stopim sam...»

Štefan Petrovič je hitel v dvorano in naglo stopil k ženi, ki si je pred zrcalom naravnavala klobuk.

«Olga!»

«Štefan!»

Objela sta se.

«Ali mi odpustiš? Odpustiš?» je zašepetala naparfumirana in napudrana žena ter se nagnila možu na ramo.

«O!» je vzkliknil Štefan Petrovič.

«Ljubi moj! ... Dovolj, da ti pokažem svojega sina ... Tatjana, daj mi sem Saška. Tule je moj malček, imej ga rad, Štefan, tako nesrečen je! ...»

«O!» je zopet vzkliknil Štefan Petrovič in vzel v naročje dete, ali otroče je kriknilo in seglo z ročicami v očetovo brado.

«Pa pojdiva v tvojo sobo, bi bila rada sama s teboj,» je nasvetovala žena ter podala roko Štefanu Petroviču, namignila z očmi v zrcalo, ponosna na svojo lepo toaleta in na krasni svoj stas.

V sobi je posadila moža v naslanjač, sama pa je sedla na podnožnico pri njegovih nogah.

«Dragi moj, ti si mi vse odpustil ... vse odpustil?» je vprašala z nežnim glasom.

«O, vse, vse, dušica draga!»

«In me imaš rad ko prej?»

«Še veliko bolj.»

«Ljubi moj, kako pa se ti kaj godi? Postaral si se, lasje ti sivijo ... Meni pa ne. Nisem še stara ...»

Žena je ščebetala, se smejala, poljubljala moža, sama pa se je ozirala okoli sebe, kakor bi nekaj iskala.

«Lej, lej, tu pa leži listina srečk!» je vzkliknila ter pobrala s tal zmečkani papir.

«Ali si jo že pregledal, ljubček moj?»

«No, že ... Jaz imam žreb danes tukaj!»

Štefan Petrovič je poljubil svojo ženko.

«Jako sem radovedna», je rekla ljubezniva ženka ter razvila listino.

Izborna jo je poznala in dobro vedela številke moževih srečk.

Že snoči je vedela vse ... ni pa vedela nič drugega.

«Dragi moj možek, ti si zadel dve sto tisoč!» je vzkliknila žena in se stisnila k možu. «Vidiš — 7874-17, to je vendar tvoja številka, dobro se spominjam. Te srečke sva skupaj kupovala in neprestano čakala na žrebanje ... Zadel si, zadel dve sto tisoč! Čestitam ti!»

Štefan Petrovič je zmajal z glavo.

«Oh, ljuba moja, nič nisem zadel.»

«Kaj praviš? ... To je vendar tvoja številka, nanjo pripade dve sto tisoč ... Ta listina je prava, ljubček moj!»

«Pač res, ali ... ali jaz sem svoje srečke že davno prodal ...»

Gospa je odskočila. Nežni izraz besed je izginil. Sladke oči so zaiskrile v jeklenem blesku, ustna so se zaprla, kotka ustnic sta se povsila, na čelo so stopile gube.

«A-a-a, torej tako? Vi ste prodali svoje srečke ... Vi ste torej še zmeraj takšen lahkomiselnik in stalen revež. Ha ... ha ... ha! Pa kako je še mil, kako zaljubljen! Bedak!»

Gospa je porinila listino možu v obraz in zaloputnila vrata za seboj.

«Alo, Tatjana, napravi se, pojdemo domov!» je zavpila na pestunjo, ki je ravno nameravala piti čaj.

«Zopet k tistemu huzarju, gospa?»

«Nak ... poiščem si stanovanje ... Urno ... jaz že grem ...»

Gospa je stekla po stopnicah, a ni počakala pestunje.

Štefan Petrovič je stal v sobi s povešeno glavo in venomer ponavljal: «Zaigral! ... Takole sem zaigral ... Lahko rečem, da sem zaigral! ...»

Mučenstvo v starih časih

Kazen se je zgodovinsko razvila iz nagona do osvete in povračila in dolga je pot od načela «oko za oko, zob za zob» do vzgojne teorije poboljševanja in izločevanja škodljivcev iz človeške družbe. Ta pot drži skozi najtemnejše čase pravne zgodovine, nanjo pa so legle črne sence strašnega orodja pravosodja — mučilnice.

Svoj izvor ima mučenje v verskih tradicijah starodavnih časov o božji sodbi. Prve začetke nahajamo pri Indijcih, pa tudi v zgodovini starih Germanov. Zasliševanje grešnika, ki je moral jemati razbeljeno železo iz hladne ali pa vrele vode ali pa hoditi po žarečem železu, in pa dvoboji, katerih zadnje sledove nahajamo tudi v današnjem dvoboju, so bila najbolj pogosta sredstva, ki so jih uporabljali v starih zakonodajah, iz njih pa se je pozneje razvila tortura. Božjo sodbo ali mazijo (jemanje razbeljenega železa iz vrele vode) nahajamo tudi še za časa Karadjordja. Najpomembnejšo obliko in dovršenost pa je dobila tortura v katoliških cerkvenih sodbah pri preganja-

nju krivovercev — v inkviziciji, zlasti v procesih proti čarovnicam. Najstrašnejši so primeri iz katoliškega srednjega veka, ko je besnel najtrdovratnejši jezuitski fanatizem, ki je pokopal cele grmade nedolžnih žrtev in ugonabljal živa človeška telesa pod najtežjimi mukami.

Natančne predpise o torturi in slike mučilnih pravil nahajamo v različnih zakonskih zbirkah (bamberški kazenski zakonik iz leta 1508., zakonik Carolina iz leta 1532., Teresiana, kazenski zakonik avstrijske cesarice Marije Terezije iz leta 1769.). Vendar je bilo že leta 1776. mučenje v Avstriji odpravljeno. Friderik Veliki je bil prvi, ki je odpravil torturo v Prusiji leta 1754., v Danski pa so jo odpravili leta 1770. V Franciji je šele velika revolucija (leta 1789.) zabranila torturo, v Rusiji pa je ostala še vse do leta 1801.

Najbolj navadna sredstva, s katerimi so izsiljevali priznanja, našteva bamberški zakonik: bičanje, stiskanje palca, trdno prevezavanje rok, klada, španski čevelj, natezanje na kolesu, zažiganje ognja na prsih

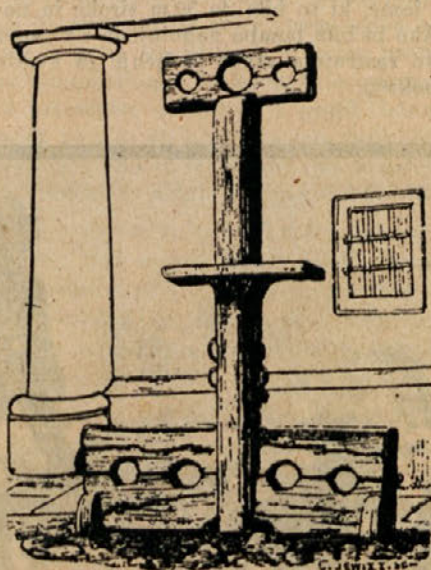
in sploh izžiganje živega mesa. V zvezi s tem so uporabljali tudi bodečega zajca, lesen valjar z železnimi bodicami, ki so ga podlagali pod ledja človeka, kadar so ga natezali.

Španske naramnice niso bile iz mehkega in prožnega blaga, ampak iz železnih trakov. Devali so jih obsojencu na prsi in okrog bokov in so tehtale do trideset kilogramov. To pripravo je moral takšen revež nositi po več dni na sebi.

Nagobčnik za jezične ženske.

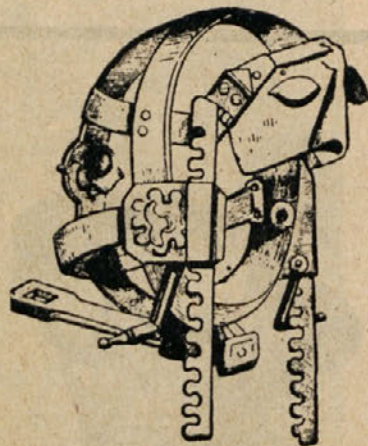
Druga zanimiva dela takšne toalete sta bila: pomoranska kapa in poljski jarec, s katerima so grešniku natezali glavo.

Kol, za kakršnega so privezovali hudodelce in jih javno postavljali na ogled svetu.

Na Angleškem so zatikali obsojencu pod nohte lesene trske, pomočene v žveplo. Če so mu hoteli muke zvišati, so te trske potem še prižgali. Na Angleškem so delali še tako, da obtožencu niso pustili, da bi spal, pa so ga podnevi in ponoči podili po ječi. Zgodovina pripoveduje tudi o angleški skrivnostni pripravi za trpinčenje, iz katere ni nihče prišel živ.

To smrtno orodje so posnemali tudi še po nekaterih drugih državah in se je imenovalo «železna devica». Od te priprave se ni ohranil noben izvod. To je bil votel kip deklice, ki se je odpiral navzdolž na dve polovici in je imel znotraj vse polno žebeljcev. Človeka so položili v to devico in jo zaprli in tako so se od vseh strani zapičili žebli vanj, da je v najstrašnejših bolečinah izdihnil.

Španska kapa.

Razum in človeški čut, podpirana celo po cerkvenih krogih, sta navsezadnje pripomogla, da se je tortura odpravila kakor dokazno sredstvo pri zasliševanju obtožencev. Novi čas je prinesel reforme tudi v pravosodju, po katerih je bila tortura tudi kakor kazen odpravljena.

Na sramotnem stebru.

Po današnjem pojmovanju je namen kazni ta, da poboljša hudodelca, ne pa, da bodi za strašilo drugim ljudem.

Razmeroma najbolj ljudomilo smrtno kazen imajo n. pr. v Ameriki (električni stol), imajo pa tudi kazenske zavode, v katerih odsedevajo svojo kazen hudodelci in celo ubijalci tako, da jih neprestano poučujejo in spravljajo na pravo pot, čas pa jim krajšajo z različnimi deli.

Bodoča vojna bo nekaj strašnega

«Kdor želi miru, naj snuje vojno.» Te besede so bile že davno izgovorjene, a vse tako kaže, da še danes veljajo. Nedavno so imeli konference za mir, na katerih so zastopniki držav zatrjevali, kako so njih države miroljubne, da bolj ne morejo biti. Lansko jesen se je

Ni to bojevnik bodočnosti, ampak bojevnik iz leta 1915. Kakšen bo v bodočnosti, si lahko vsak sam misli.

mudil v Berlinu Kellogg. Če smemo verjeti njegovim besedam, se bodo vse države, ki so sprejele Kelloggov pakt, potrudile, da izpremenijo njegova načela v dejanja. Ali zakaj potem skoraj vsak dan čitamo v novinah, da je ta in ta država spustila v morje najnovejšo podmornico, križarko ali pa kakšno drugo vojno ladjo? Malone vsak dan so poizkušnje z najnovejšim tipom zrakovplovca, ki nosi po nekaj tisoč kilogramov blaga, ki pa bo, kadar bo treba, nosil nekaj tisoč kil streljiva. Vse te reči se ne delajo zato, da bi se z njimi kratkočasili otroci ali da bi se kazale radovednim turistom. Nemara bo zopet treba ponoviti zgornji izrek?

In medtem ko tehnika napreduje in pokažejo tehniki skoraj vsak dan kakšno novost, da svet strmi, tudi kemiki ne drže križem rok. Ti se bavijo z najhujšim orožjem bodočih vojn, s plini. In ko so si eni izmislili plin, ki bo v nekaj minutah pokončil človeško življenje, izumljajo drugi razne maske in protipline, s katerimi se bomo mogli ubraniti tega strupa.

Z gotovostjo se lahko trdi, da bo v bodoči vojni nekoliko aeroplanov, natovorjenih s plinskimi bombami, zaleglo toliko kakor v minili vojni nekaj polkov pehote in artiljerije skupaj s celo skupino aeroplanov.

V veliki vojni bo gledal sovražnik, da začne boj prej, morda že tisto sekundo, ko bo vojna napovedana, in najvažnejši cilj aeroplanov bodo velika mesta in industrijski kraji. Tu bodo vojni plini in bombe delale katastrofalne usluge.

Pred nekaj leti so napravili poizkuse z aeroplani in plinskimi bombami. Za časa teh poizkusov so metali iz aeroplanov bombe, težke po 1800 g. Te bombe so izkopale jame, ki so bile do 30 m široke in nad 7 m globoke. Ako bi bila bomba napolnjena s strupenimi plini, bi lahko zastrepila vsako življenje 14 kvadratnih metrov naokrog.

Epizoda iz minile vojne. Spodaj v oglu trenotek, ko se razpočijo plinske bombe.

Kakor kakšne predpotopne živali gledajo iz za žičnih ovir glave bojevnikov s plinskimi maskami na obrazu. V strelskem jarku je vsak čas pričakovati oblaka strupenih plinov.

V vseh državnih laboratorijih brez izjeme je naloga kemikov, da izumljajo nove pline in seveda tudi plinske maske. Ali če se danes ali jutri vname nova vojna, ki bo kemična, je treba pomisliti, da je borba proti plinom težavna in komplicirana. Vsaka država oziroma vsaka armada si prizadeva, da izdela v svojih laboratorijih čim močnejši plin in vzporedno s tem tudi čim boljše maske. Dandanes smo že tako daleč, da so izdelali plin, ki gre skozi obleko in deluje na vsak del človeške kože.

Nemci so v svetovni vojni strli rusko armado s plini. Dne 22. aprila 1915 so pogubili s plini petnajst tisoč francoskih bojevnikov. Od teh petnajst tisoč vojakov je ostalo pri tisti priči mrtvih pet tisoč, velik del pa jih je bilo smrtno zastrupljenih. Francozi so seveda takoj uporabili maske, zato je bila nesreča precej manjša.

Pri tej priliki naj omenimo zanimiv slučaj s temi maskami, ki se je zgodil na francoski fronti. Ko so Francozi videli, da so jim Nemci uničili s plini del armade, so hitro opremili svojo kolonijalno armado z maskami in jo poslali v naskok na Nemce. Kakor hitro je nemška armada zagledala te vojake z velikimi steklenimi očmi, se je pognala v divji beg.

Proti koncu svetovne vojne se je kemična borba strašno razvila. Samo v Franciji je bilo izdelanih v drugi polovici 1918. leta dvajset milijonov kemičnih granat, a v Nemčiji je doseglo to število fantastično število sto osemdeset milijonov. In dasi se je kemična vojna tako razvila, je vendar bilo prizaneseno mirnemu prebivalstvu, toda nikar se ne varajmo, da so človečanski razlogi odvrčali aeroplane in zeppeline, da niso napadali ozadja, ampak so to storili zato, ker sami niso

imeli zavarovanega svojega ozadja in prebivalstva. Aviacija je bila tedaj še na razmeroma nizki stopnji, in če jo primerjamo z današnjimi uspehi, ko se mudi aeroplan lahko 500 ur v zračnih višavah in leti lahko 12.000 metrov visoko, lahko rečemo, da je bila naravnost smešna.

Maska proti plinu, ki jo uporabljajo v rudnikih in kanalih.

Fotografski triki

Fotografski objektiv, ki bi človek o njem mislil, da je ena izmed najvernejših in najzanesljivejših prič vsega, kar vidi in ujame na svojo občutljivo ploščo, ima večkrat tudi svoje muhe. Tisti fotografski aparat, ki ga ne more nihče hipnotizirati kakor n. pr. človeka in ki ga celo indijski fakir ne more preslepiti kakor nas, ki vidimo, da je fakir prijel dete, ga zagnal kvišku ter ga ujel na svoj ostri nož! In fotografski aparat sname v trenutku, ko ima dete prileteti na nož, ta prizor: fakir stoji z rokami navzkriž, kraj njega pa sedi dete in se smeje.

Zanimiv posnetek iz bližine. Ta človek je iztegnil roke in jih je držal čisto blizu fotografskega objektivu, zato so videti tako velike, kakor bi ne bile njegove.

Vedno mislimo, da je fotografski aparat najvernejša priča vsega, kar vidi, in da ga na to vernost ne veže prisega. Ampak pogledajte te slike, ki jih prinašamo na tej strani. To so najbolj uspeli posnetki nekega natečaja za bizarne posnetke.

Najlepši je posnetek »Začarana pipa« (slika zgoraj na desni). Stari ded kadi pipo, iz nje pa se dviga kakor iznad morja kopalka v kopalnem kostumu. Posnetek je kaj preprost: treba je samo naravnati objektiv proti

pipi tistega človeka, medtem ko gre izza zgornjega konca pipe po obali, ob kateri se poigravajo majhni penasti valovi, dama, ki se hoče dati slikati.

Zanimiva je kombinacija dveh kopij istega snetka (spodnja slika), napravljena z dvema različnima stekloma, ki zožujeta in podaljšujeta snetek. To kombinacijo je spretno izkoristilo za reklamo neko morsko kopališče kakor sliko, ki naj bi pokazala uspeh morske kopeli. Na prvi sliki sta otroka mršava, na drugi lepo polna, v resnici je pa to le en posnetek.

Nič manj zanimiva ni slika (zgoraj na levi), ki kaže človeka, ki se je postavil pred fotografski aparat in iztegnil roke prav do objektivu. Zato so mu tudi roke tako nesorazmerno velike. Tudi filmski igralec Buster Keaton se je dal nekoč pri tenisu tako slikati. Kdor je videl

Ta posnetek ni noben trik, ampak je le predmet, ki bi ga radi fotografirali, tako naravnan. Na tej sliki stari ded in kopalka.

to sliko, se je čudil, da igra tenis s takšnim velikanskim raketom. V resnici pa je bil to čisto navaden raket, ki ga je Keaton držal prav blizu fotografskega aparata, in ker je bil bližji ko njegovo telo, ki je ostalo oddaljeno za dolžino roke, se je naredil raket tako strašno velik.

Ko bi katero naših čitateljic mikalo in bi poizkušala takšne in drugačne trike pred objektivom aparata, pa bi ji slika uspela, bi jo prosili, da nam jo pošlje. Prav radi jo priobčimo.

Kaj vidijo posamezni ljudje na elegantni dami

Ženskam je prirojena sla, da obračajo pozornost družbe nase. One hočejo biti zapažene, one hočejo ugažati. Odtod njih navada, da v izložnih oknih trgovin najpoprej sebe ogledajo v steklu in šele potem izložene predmete in da ne gredo mimo nobenega ogledala in ogledalca, da bi ne vrgle, četudi samo skrivaj, vsaj enega pogleda na svojo sliko v njem.

A to, kar vidijo ti pogledi, ki jih one obračajo nase, to, kar kdo opazi ob takšni priliki na lepotici, je tako različno, tako posebno, da bi bilo treba povprašati več oseb, ko bi hoteli dobiti popolno sliko takšne lepotice.

Njena tekmovalka — in slednja ženska je tekmovalka drugi — vam bo takoj vedela natanko povedati, če jo le z očmi ošine, kakšna je tista, ki se vi zanjo zanimate, kako je oblečena, ali ima obleko iz prosevnega velurja ali rdečega krepa itd.

To je fotografski trik ali fotografska karikatura, ki jo je neko kopališče spretno izkoristilo za reklamo.

Lepotica v očeh moškega.

Povprašajte pa glede osebe, ki vas zanima, malo kakšnega gospoda, ki se je prav tisti čas kakor vi ozrl na vašo lepotico, in osupila vas bo njena nagota. Pogled tega gospoda jo je tako rekoč slekel. V enem trenotku je izginila vsa toaleta. Oni ji je videl oči, ustnice, vrat,

Lepotica v očeh tatu.

prsi, boke, roke, noge, stegna... Videl ji je tudi prečo v laseh. Preštel ji je trepalnice in vsa znamenja na manikiranih nohtih, ne ve vam pa povedati, ali je imela večerno obleko, ali je imela dekoltirane prsi ali hrbet, ali je imela klobuk.

Lepotica v očeh ženske.

Lepotica v očeh fotoaparata.

Pustolovec, ki je poziral že večkrat za ilustracije policijskega glasnika, takšen pustolovec ne vidi razen uhanov in ogrlice ne glave ne vratu, na roki vidi samo zapestnice in prstane, v ustih samo plombo, na torbici samo zaklopec, usnje pa le tedaj, če je od kače ali krokodila, tudi čuti uro, kako tika. On ve, kaj je ona dala v garderobo in pod katero številko in ali je prišla dama peš ali z avtom, s taksijem ali s svojim avtom in kakšno znamko ima ta avto. On vam ve povedati nje naslov in ve prej, kdo je vse v nje hiši ali družini, kakor pa, ali je plavalaska ali črnka, vitka ali polna, visoka ali majhna. In če ima ona plašč iz krzna, ve on natanko,

kakšno krzno je. Nikdar se ne bo zmotil, da je pobarvana zajčevina petit gris ali pa sealskin, niti da je črna izkodrana jančja volna astrahan, niti da je prebarvana domača lisica srebrna lisica.

Tako je, kadar je pogled subjektiven, kadar je opazovanje enostransko. Ako se pa hoče imeti sumarni pregled, ako se hoče doseči objektivnost v predloženju kakšne osebe, ne da bi se ji kaj odvzelo ali dodalo, se je treba zateči k objektivu, k fotografskemu objektivu, ki ni prav nič zainteresiran in pokazuje osebe in reči, kakršne so v resnici.

Človek in žival pa njiju podobnosti

Ali je kje na božjem svetu dete, pri katerem bi ne bili srečni domači zasledili kolikor toliko podobnosti z njegovim očetom, materjo, stricem, dedom in celo s pradedom?

Ali je kje kakšno mlado dekle, ki bi ga mladi gospodiči ne bili primerjali s to ali ono znamenitejšo filmsko zvezdo? Ali pa možki, čigar postave bi ne bili dobrodušni prijatelji sporejali s postavo belvederskega Apolona?

V takšnih primerah je seveda po navadi malo laskanja. Ljudje pač radi svoje prijatelje hvalijo in poveljujejo. Omalovažujejo jih samo za njih hrbtom.

V teh primerah je kajpak prav malo osnove. Enaki lasje, majhen nasek ali pa košate obrvi, in že je sodba storjena: čisto takšna je kakor Pola Negri!

Lahko se pa naključijo tudi takšne sličnosti, da se jim človek čudi: nekakšni notranji, individualni znaki, ki se navzven kažejo v kretnjah, hoji, značaju.

Ti pojavi pa niso pri vseh ljudeh enaki. Nasprotno. Kolikokrat slišimo besede: praska kakor mačka! Kako hitro zasledimo pri svojem neprijatelju kakšno podobnost s psom. Kadar izrečemo besedo: pes, ne mislimo samo na enega psa, ampak sploh na pse, na pasji zarod. Cel kup asociacij navezujejo ljudje na različne živali. Pes ima razen dveh ušes, štirih nog in razen še nekaterih takšnih vidnih znakov še poseben značaj, ki ga označuje, in če koga primerjamo s psom, ne pomeni to, da ima glavo kakor pes, ampak veliko več, kakor n. pr. da ima v svoji nravi nekaj pasjega.

ljudmi prijetni in odvrtni ljudje. Potem bi pa bilo treba tudi to vprašanje še rešiti, ali je človek podoben živali ali žival človeku. In če malo pomislimo, vidimo, da je prej človek podoben živali kakor narobe. Zakaj živalski tipi so stanovitnejši. Na primer šimpans. Odkar je na svetu, vedno je bil takšen, kakršen je danes. Pač pa se menjajo glave, ki so njemu podobne.

Po vsem tem bi bilo dobro, ko bi vzeli fotografski aparat pa šli z njim malo med ljudi.

Moški kaj rad primerja žensko z raznimi lepimi in ljubkimi ali manj lepimi in manj ljubkimi živalmi. Ali on dela to dostikrat iz jeze, ker ženska pogostokrat prevladuje.

Gotovo pa je, da je v tem pogledu nekaj pravice na moški strani. Pomisliti je treba samo na profil zlobne, prepirljive ženske pa ga primerjati s petelinovim profilom. Naj reče, kar če kdo, oba sta si na moč podobna, toda ta podobnost ni preveč laskava za — petelina.

Veliko ljubkejši pa so sorodni pojavi pri deklici in mačici. Mačka ima prav tako okroglo glavico in velike svetle oči kakor deklica, in tudi deklica se zna prav tako sladkati kakor mačica. Pa tudi njune kretnje so si precej podobne. Samo v neki stvari se ne zlagata: miška se boji mačke, a deklica se boji — miške.

Golob že bolj označuje tip omožene žene. Njegove kretnje in njegova obrtnost nas močno spominjata na mlado gospodinjo. Zlasti kadar kruli kakor prava mlada ženka...

Tudi pav je bolj ženska ptica. Ne njegova glava, ampak njegova prikazen, hoja, značaj, ničemurnost, recimo: njegovo duhovno življenje. Metulj je tudi tip ženske nestanovitnosti: barve, nežnosti, vse to spominja na nežne, ljubke deklice.

Razume se samo po sebi, da so moški podobni resnejšim živalim. Šampion v boksu n. pr. je podoben šim-

Ako si s te strani ogledamo stvar, bomo videli, da ga skoraj ni človeka, ki bi ne bil podoben kakšni živali.

Prosimo pa takoj, naj nam teh primer nihče ne zameri. Včasih bi bile tudi živali lahko užaljene, ko bi jih prispevaljali s kakšnimi odvratnimi človeškimi tipi. Veliko je prav lepih in ljubkih živali, kakor so med

pansu — po obrazu in po videzu. Zanimivo je, kako so si boksarji podobni — drug drugemu. Pločato čelo in nos, debele ustnice, kratek vrat, široka pleča, dolgi udje.

So lepi stari ljudje, ki spominjajo na leva. Potem so ljudje, ki spominjajo na tigra, konja, na kamelo, toda moški so še najbolj podobni psu.

Ali če je kdo podoben angleškemu buldogu, ni to prav nič laskavo zanj. Zakaj buldogov lik izdaja samo anti-patične lastnosti: brutalnost, zlovoljnost, predrznost.

Domisljavi moški rajši vidijo, če jih kdo primerja s hrtom, ker se hrt nekako aristokratsko vede. Ampak včasih je on prav omejenega duha. Najinteligentnejši lik ima morda še živahen foks. Torej moški, ki ste podobni foksu, bodite ponosni!

Debeli, rdeči ljudje z drobnimi očmi spominjajo na prasca, potem pridejo: orlovski obraz, volčji obraz, medvedji obraz.

Spoštovana čitateljica bo gotovo opravičila ta članek, če bo pa upoštevala pridejana pojasnila, ga bo oprostila.

Ali kaj poreko živali?

Ženske 20. stoletja prodirajo v vse poklice, celo v take, ki so bili nekdanj dostopni samo moškim.

Kreolka igra na saksofon.

Moderen ples v antičnem mestu: znamenita ruska plesalka Nikolska pleše v Panteonu.

Grofica Marie Jeanne Dubarry

nezakonska hčerka davkarja Baubernierja in neke kuharice, je bila zaradi svoje izredne lepote najljubša metresa kralja Ludvika XV. Njen vpliv na tedanjo francosko politiko je bil tako velik, da so jo imenovali »nekronano kraljico Francije«. V decembru l. 1793. je bila umorjena, ker je prestopila v tabor emigrantov.

Fizična kultura žen

Dandanašnji žene vedno bolj goje zdrave sporte in kultivirajo svoje telo, zametavajoč smešne srednjeveške pojme o «sramotnem» nastopanju v lahki sportni obleki. Brez dvoma je, da bo to pojmovanje koristilo vsem, ki pridejo za nami.

Sportu, ki ima od dne do dne večji pomen v življenju naroda, gre zasluga, da so se omajali staroverski prin-

cipi ne samo kar se tiče skladnega razvoja človeškega telesa, ampak tudi kar se tiče higienskih pogojev, ki jih smatramo dandanes za prvi in najvažnejši pogoj pravičnega razvoja organizma.

Ako se je še pred što leti videlo vse polno skrivljenih hrbtenic, vtisnjenih prsi in bledih obrazov, vsega tega dandanašnji na srečo ni več.

Sportu so očitali, da je vse preveč prevzel ljudi in da se je pozabil ustaviti (kakor da je bilo to kaj slabega!), kadar gre za fizično vzgojo.

Ta očitek — zakaj bi zamolčali resnico — ni bil brez osnove. Če nekateri sportniki, svojih uspehov pijani, niso smatrali za potrebno, da bi upoštevali osnovna načela fizične vzgoje, vendar je treba, če hočemo biti pravični, reči, da so kolikor toliko vsi pozneje obžalovali to svojo neprevidnost. To je izviralo brez dvoma odtod, ker ni bilo direktive, navodila za gojitev sporta, šol, ki bi jasno pokazale najkoristnejše metode, po katerih bi dosegli zdrave rezultate.

Vemo, da je mlado telo bolj dovzetno za vsakršno izboljšanje. Vemo tudi, da je fizična vzgoja ne samo nujno dopolnilo sporta, ampak da je to njegova izhodna točka.

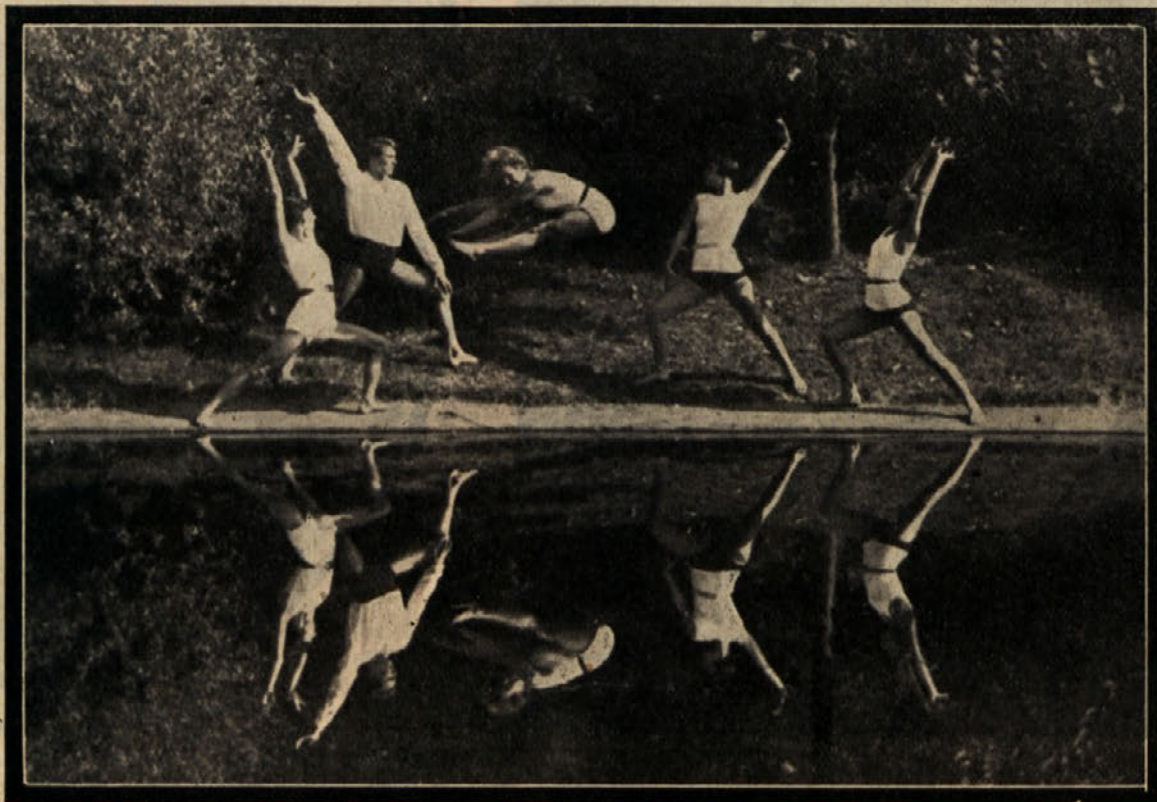
Slabi spol je z navdušenjem sprejel to vrsto fizične vzgoje žen in dece in jo goji vse bolj in bolj kakor nekaj koristnega za posameznika in za narod.

Naše slike predočujejo razne momente iz fizične kulture, a tistim našim čitateljicam, ki doslej niso gojile gimnastike, dajemo prva navodila o njej.

Najbolje je, če človek telovadi jutraj na tešče. S tem se hitro doseže svežost in cirkulacija krvi, pa tudi delovna sposobnost. Če vstanete 15 minut prej kakor po navadi in uporabite ta čas za telovadbo, boste sami sebi hvaležni. Ta jutrnja gimnastika naj bi se smatrala kot del toalete, kot užitek. A kadar se na to privadite, ne boste več smatrali toalete za končano, če niste poprej telovadili.

Solcu nasproti.

Plastika.

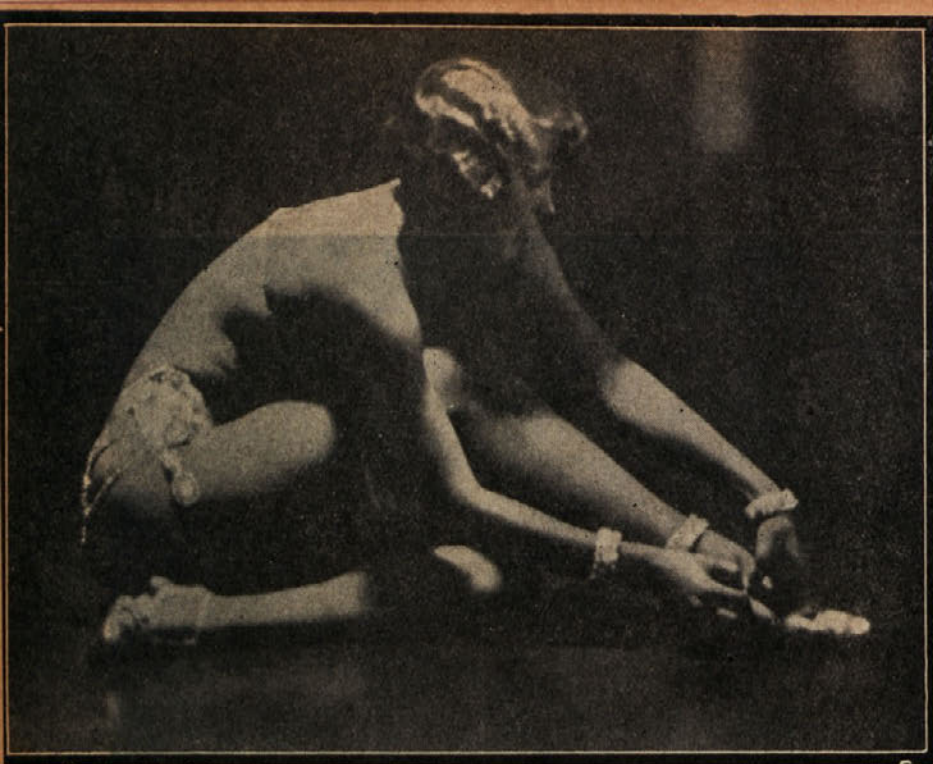
Hitrostna vaja.

Slikovita stoja.

Njen ljubček pri kopanju.

Ko boste tako nekaj časa zjutraj telovadili, bo prav, če boste začeli telovaditi tudi zvečer, pol ure prej, preden ležete. Ali to se ne sme zgoditi prej, dokler nista minili dve uri od večerje, ker se s polnim želodcem ne sme telovaditi.

Najbolje je, če človek telovadi popolnoma nag, ker le tako pride zrak z vseh strani do njega. Lahko pa telovadite tudi v kopalni obleki. Telovadba v obleki nima pomena.

Kdor je vaje zrak, naj telovadi ob odprtem oknu, zlasti pozimi. Poleti to vsakdo lahko naredi. Ko vstaneš, se postavi k odprtemu oknu, vdihni zrak, stisni krepko pete skupaj, skrij trebuh in napni prsi, potem pa vzdigni roke krepko in naravnost navzgor (po telovadni terminologiji: vzroči). Ni dovolj, če se samo kar tako tja postaviš, ampak se morajo pri tem tudi mišice napeti in vse telo pretegniti. Kdor ne uporablja mišic pri telovadbi, izvaja pasivno telovadbo, in to ni veliko vredno. Kadar se tako postaviš, moraš čutiti mišice od pet pa vse gori do koncev prstov.

Kadar stojiš vzravnano — to je osnovno pravilo za vsako vajo — vdihni zrak, spusti potem roke vodoravno predse (t. j.: predroči), nakar jih razpni zopet vodoravno kakor da plavaš (t. j.: odroči), nazadnje jih spusti k nogam (t. j.: priroči). To vajo ponovi izprva petkrat, potem pa vedno večkrat, dokler je desetkrat ne ponoviš. Vsakokrat je treba zrak dobro vdihniti skozi nos in izdihniti skozi usta.

Za tiste, ki še niso nikdar telovadile, bo pustila ta prva vajica nekaj sledov za seboj: malo jih bodo mi-

Vaja za doseg gibečnosti.

šice bolele. Vsaka začetnica bo čutila prvih osem dni bolečine, pozneje pa te bolečine čisto izginejo, in telo bo kar samo začutilo potrebo po telovadbi.

Ta telovadba z rokami utrjuje prsi in ne pusti, da postanejo pleča premočna.

Obrat v zraku.

Skok radosti.

Sistematska telovadba, ki jo je treba gojiti vsak dan, bo najboljše pokazala na vas samih, da to ni nič sramotnega, ampak higiensko in koristno ne samo za posameznice, ampak za vso družbo, za vso državo. Žene, ki jim je narava dodelila eno izmed najsvetejših nalog, obnavljanje človeštva, bodo dale, tako pripravljene za materinski poklic, zdrav in krepak naraščaj.

† Jelica Vuk-Sadarjeva

(V spomin.)

V maju si odšla, Ti dobra ptička, ko si nam imela zažgoleti še toliko pesmi. O ljubezni, o materinstvu, o sreči prave žene.

Pogrešal Te bo Tvoj Matični zbor, ki je še vedno čakal nate, da se vrneš z Vrhnik in spet stopiš na koncertni oder pred svoje mlade pevke, med svoje nezabeče Te prijatelje.

Po prevratu si odšla in zdaj se vračaš v nepovratni kraj...

Bila si predobra za ta svet. In takim se zgodaj mudi odtod.

Bila si premehka po duši. In njim je težko do groba.

Bila si ljubeča žena in mati hrepenenja. In njih delež je večna odpoved.

Jelica! Ko Ti pišem kot stari tajnik našega pevskega kroga te besede, pomni:

Tebi je zdaj lahko — ker ta čas ni za pesmi in ne za rože.

Ti si šla k večnemu Koncertu: Tvoj krasni alt bo zvenel iz dalj spomina v naše duše.

Ti si prestala. In zdaj Ti je bolje.

Oče Hubad in njegova družina Te ne pozabi.

In Tvoja šolska deca.

In nikdar Tvoj sklonjeni mož.

In vsi Tvojil

Ivo Peruzzi.

Jurij Fleišman

(Ob odkritju spominskega stebra v Beričevem dne 7. junija 1931.)

Jurij Fleišman se je porodil iz kmetiške hiše v prijazni gorenjski vasi Beričevo leta 1818. Bil je prvi slovenski skladatelj in oče naše umetne pesmi. Budil je Slovence s svojimi slovenskimi budnicami in zdravici in izdal sedem zbirk svojih skladb: «Mične

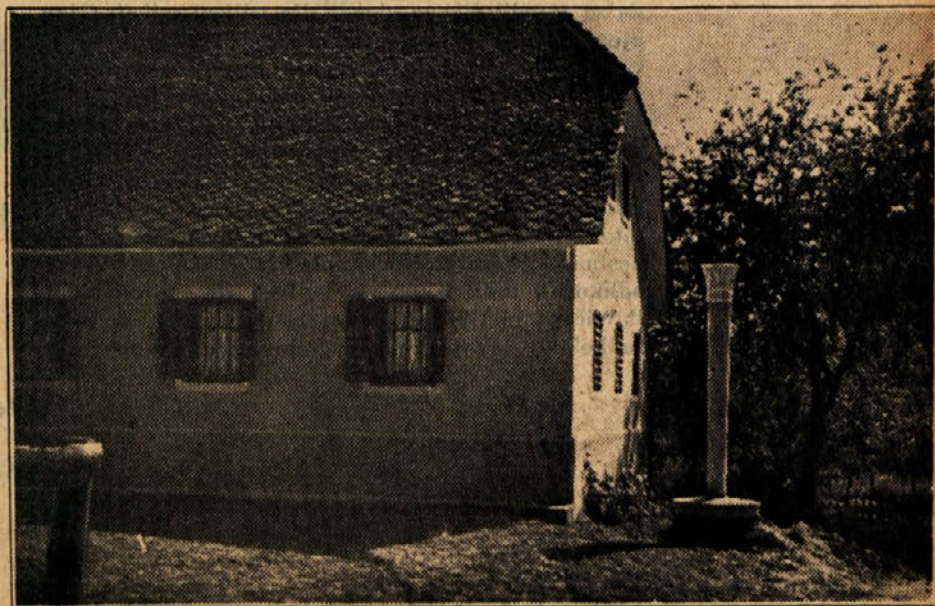
slovenske zdravice» (tri zvezke), «Slovensko besedo» in «Šolarske pesmi». Kot urednik prvega slovenskega glasbenega lista «Grlice» je zbral v svoj delokrog vse važne slovenske glasbenike svoje dobe. Fleišman je ustanovitelj prvega izrazito slovenskega pevskega zbora, ki je štel 32 pevcev, ki so bili predhodniki poznejših čitalniških in matičnih pevcev.

Prvotno se je posvetil učiteljevanju, a se kmalu povrnil k svojemu pravemu poklicu in postal glasbeni učitelj v Ljubljani. Njegove pesmi so večinoma ponarodele, kakor n. pr.: «En starček je živel», «Luna sije», «Ti si ur'ce zamudila», «V Gorenjsko oziram se skalnato stran», «Metuljček» i. dr. S svojimi preprostinimi napevi nas je Jurij Fleišman kot narod seznanil

z južnimi brati v časih najhujše dunajske strahovlade in v dobi, ko je imel naš jezik le pridevek govorce dekel in hlapcev. Jurij Fleišman je kot narodni prvo- boritelj kljub svoji narodno omahljivi okolici ostal do groba zaveden, vesel in ponosen sin slovenski. Vplival je na mladino vzpodbudno in, čeprav samouk, pripravil pot našim poznejšim glasbenikom, zlasti Nedvedu in bratoma Ipavcema.

Dne 7. junija t. l. so Juriju Fleišmanu po iniciativi dr. P. Kozine postavili v Beričevem spominski steber.

Pri odkritju so sodelovali domači in okoliški mešani in šolski zbori, s petjem se je udeležila slavja Hubadova župa s svojim očetom, zastopniki političnih in šolskih oblastev (šef odseka za osnovno šolstvo Andrej Rapè), okrajni glavar Oton Kette, predstavništvo poverjenišva UJU, predsednik Hubadove župe dr. Anton Švigelj. ZKD je zastopal direktor Anton Jug, kmetiško prosveto pa dr. Janže Novak.

Prikupno in neustrašeno je deklamirala domača deklica Francka Avsečeva Peruzzi jev «Pozdrav Fleišmanu».

Slavnostni govornik Ivo Peruzzi je izčrpno orisal čas, v katerem je vzrasel Fleišman, in jedro njegovega

dela in pomen za naslednike. Združene zборе je vodil Zorko Prelovec in dosegel s svojimi nastopi izredno pozornost. Venec so položili k odkritemu spomeniku poverjenik UJU Andrej Skulj, pevsko društvo «Ljubljana», pevsko društvo «Domžale» in šolska mladina.

Slavje sta s tehtnimi govori zaključila dr. A. Švigelj in v imenu kluba koroških Slovencev dr. Valentin Rožič. Predsednik pripravljalnega odbora, oče Janez Grad, pa je izročil spomenik v oskrbo domači občini.

Flejšmanovo slavje je bila pozna, a pristrčno-veličastna oddolžitev možu, ki je položil prvi kamen za našo pevsko umetnost — našo bodrilko v preteklosti in naš resni kulturni faktor v sedanjosti. Ivo P.

Ljubljanska opera

(10. VI. 1931.)

Bliza se konec sezone. Po «Sneguročki» smo slišali še Wagnerjevega «Večnega mornarja» in Halevyjevo «Židovko» ter Beethovnovega «Fidelio» — vse tri opere so bile izvajane že v prejšnjih sezonah, sedaj so jih dali novo nastudirane, deloma v novi zasedbi vlog in tudi dirigentov. Gostovala pa je v «Večnem mornarju» gđc. Krenova kot Senta, v «Židovki» Šimenc kot Eleazar in Griff kot kardinal in v «Rigolettu» Svetozar Banovec kot mantovski vojvoda. Banovec, ki se je pravkar vrnil z ameriške turneje, bo nastopil še v «Hoffmanovih pripovedkah», nanovo bodo še dali Kalmanovo opereto «Vijolico z Montmartra», za začetek prihodnje sezone pa pridno študirajo Vítězslava Nováka opero «Lucerno».

«Večnega mornarja» je dirigiral dr. Švara, ki je težavno partituro malodane izčrpal. Švara ima veliko smisla za glasbo te vrste in je njegov način pojmovanja in podajanja Wagnerja zame edino pravilen. Dinamika je bila fino izdelana, intonacija — kar se da, in glavno: wagnerska širina je ostala nedotaknjena. Ne le orkestru, tudi zboru in ansamblom vse priznanje. Sento je kreirala pri premieri Thierry-Kavčnikova, ki je vlogo temeljito izdelala, pa ji ležiyo nižje partije bolj ko visoke in je zaradi tega v zadnjem dejanju bilo nekoliko visoko ležečih fraz manj učinkovitih. Pri prvi reprizi je v isti vlogi Krenova kot debitantka zelo prijetno presenetila. Holandca je podajal Primožič zelo dobro in tudi v igri ni pretiraval. Marčec kot Erik je glasovno ugajal, igralsko je pa ta vloga sama na sebi kup nesreče. Vzoren je bil Križajev Daland, Rumpljev manj. Kot poseben uspeh dirigenta omenjam overture, ki je bila odigrana tako, da bi operni orkester lahko nastopil z njo brez skrbi na koncertu.

Halevyjeva «Židovka» je opera, ki je bogata melodike zlasti v pevskih glasovih. Zato je velike važnosti, da so zasedli glavne vloge trije odlični solisti: Gjunjenac-Gavellova (Reha), Marij Šimenc (Eleazar) in Griff (kardinal). Gavellova je zopet izredno dobro igrala in pela. Zlasti visoki toni njene vloge so bili podani očarljivo. Šimenc je bil kot Eleazar idealen ne le kot pevec (kar je vedno in povsod), temveč tudi kot igralec. Zagreški basist Griff razpolaga s kolosalno nižino, plemenitim glasom, izenačenostjo, čisto intonacijo, globoko pretehtano igro in vsemi lastnostmi dobrega opernega pevca. V «Židovki» so se odlikovali tudi: Ribičeva, Janko i. dr., pa od baleta Pavšičeva in Golovin ter ves baletni zbor, ki je bil redkokdaj tako skropulozno precizen kakor v «Ži-

dovki». Tudi to opero je dirigiral Švara, ki postaja v svoji stroki vedno zrelejši in uporabnejši.

Ravnatelj Polič je temeljito obnovil Beethovnovega «Fidelio», ki nam je bil že zaradi svojevrstnega sloga dobrodošel. Na prvo mesto stavim poleg dirigenta orkester, ki navzlic pozni sezoni reagira zlasti dinamično na vse, kar zahteva ta občutljiva — skoraj simfonična — partitura od njega. Thierry-Kavčnikova je podala Leonoro zelo dobro in je tudi višine z lahkoto zmagovala, imeniten je bil Šimenc kot Florestan, prav dober Primožič kot Pizzaro, Ribičeva kot Marcelina in izvrsten Križajev Roko. Manjše vloge in ansambli ter zbori so mi tudi ugajali. Sijajno je Polič podal tretjo overture «Leonoro», ki smo jo slišali tudi na koncertu Glasbene Matice, ko so izvajali Sattnerjevo kantato «Oljki».

Banovec se je vrnil iz Amerike in se nam najprej predstavil kot mantovski vojvoda v «Rigolettu» Ostal je prav dober pevec, kakršen je bil. Veseli smo njegovega povratka in njegovega nadaljnega napredka v domovini.

«Vijolico z Montmartra» pripravlja dirigent Neffat, «Lucerno» pa Štritof. Premiero «Lucerne» namerava posetiti tudi mojster Vítězslav Novák iz Prage in bo to eminenten dogodek za Ljubljano.

Ob koncu sezone nekaj želja za prihodnjo: kompletiranje orkestra (kontrafagot bi bil menda prvi kandidat!), več slovanskega repertoarja (Janaček, Smetana, Dvořák, Gotovac i. dr.), kaj novega iz katere si bodi narodnosti in še marsikaj.

Ne smemo pozabiti, da je operni orkester sodeloval (kot glavni korpus) pri vseh večjih koncertih, od katerih so štirje simfonični imeli prav poseben uspeh. Od dirigentov je ravnatelj Polič deloval tudi kot vodja matičnih koncertov, on in Štritof sta pa dirigirala tudi simfonične, ki jih je prirejalo gledališče samo v Unionski dvorani. Skoraj se mi zdi facit teh koncertov večji od facita opernih predstav, zlasti zato, ker so si simfonični koncerti morali šele utirati pot in zbirati koncertno publiko.

Od domačih del je uspela opereta Pavla Šivica «Prešmentana ljubezen» (besedilo Simončičevo), ki so jo ob koncu sezone dali desetkrat. Izvajanje šafrank-Kavičevega baleta «Figurin» pa je bila izguba časa. Mislim, da ni treba dajati takšnih stvari domačih avtorjev, ki so pri premierah v Zagrebu ali kje drugje propadle. To pa zato, ker tam tudi tako prakticirajo.

Slavko Osterc.

Lepote Jugoslavije:

njeni bogati
gozdi ...
njene visoke
planine ...
in zobje njenih
prebivalcev.

Lepote Jugoslavije so poznane po celem svetu. Tudi Jugoslovani znajo ceniti vrednost lepote. Tako neguje stotisočero Jugoslovanov svoje zobé s Sargovim Kalodontom. Blagodejna pena Sargovega Kalodonta polepšuje in varuje zobé in usta. Po uporabi Sargovega Kalodonta dobi dih svež in zdrav vonj.

SARGOV

KALODONT

ohranjuje zdravje in lepoto zob.

Reharjevo „Učlovečenje“

Misterij «Učlovečenje» se podaja v šestnajstih slikah, ki naj bi prikazovale duhovno življenje na eni in — dejal bi — življenje življenja na drugi strani. Prvo podaja On, drugo pa Ona. Celotno delo je avtor razporedil po dejanjih: iskanje, beganje, spoznanje z vključenim prologom in epilogom. Kraj dejanja je naša zemlja, časovna oznaka pa: preteklost, sedanjost in bodočnost.

Nastopajoče osebe — prav za prav jih je le troje — je razumeti kot predstavnike kompleksov, zato ni le slučajna vzporeditev njih neimenovanje.

Karakterizacija oseb: On predstavlja moža-intelektualca, ki išče v knjigah modrosti, hlepi po višjih duhovnih vrednotah, da s tem zadovoljuje lastni jaz, ki mu je najvišji zapovednik. Vedno bolj se opaja s problemi, čuti njih zavozlanost, jo izkuša izrešiti, medtem pa se — nehote — zavaja v abstraktnost. V vsem svojem doživljanju si stavlja vprašanja — do katerih bi povprečen sploh ne prišel, kaj šele razreševal — katerim le redkokdaj najde sebi ustrezajoče odgovore. Njegovo življenje je eno samo dolgo reševanje zadajajočih si vprašanj in že, ko se zdi, da se bliža cilju, spozna zmote, mimo katerih, oziroma preko katerih je šel. Skoro bi slavil zmago, pa se znajde v globeli skrivnosti, ki je globokejša ko kdaj prej. Večna kriza duševnostnih bojov. Življenjsko pot mu spremlja kot senca njegovo lastno poduhovljenje. V znanju z žensko se mu vedno močneje zarisujejo obrisi človečnosti — ona je vendar nositeljica le-te — ki otemnjujejo prej naravnost otipajoče začrtane poteze duhovnosti. Končno se utopi v sli — v ženski. Vendar, četudi mož, počlovečen, še vedno nosi v sebi sledove svoje prejšnje lastnosti. Porajajo se mu dvomi, ki rasejo in rasejo. Rojstvo otroka, poleg žene-matere, smrt otrokova: vse to mu je vzročnost, da se poživlja v duhovnem svetu. Vedno bega, išče. Ob smrti otrokovi se čuti olajšan, saj mu je otrok kričeč spomin njegove in njene sle. Odrešen se čuti. Spoznal je! Otrokova smrt mu je življenjsko spoznanje. Sledi očiščenje. V ječi človečanstva kliče po duhu. Vtaplja se vase in notranja, dušna vzvalovitev najde izraz v besedi. V zadnji sceni se dvigne, že očiščen, preroben, v nadzemskost in govori svetovno propoved: Vi, ki čuvate zaklade, pa mislite, da ste bogatini, vi, ki raztresate modrost, pa mislite, da ste modreci, vi, ki ste — — —

V propovedi, izpovedi človeka, končuje.

Ona predstavlja realnost, življenje takšno, kakršno je; kakor sem prej dejal, je nositeljica človečnosti; duhovnosti malo ali nič naklonjena; če le more, se ji umakne. Njena življenjska igra, ki jo vodi od iskanja moškega in ko ga najde in njena pot z njim «po livadah» ni pot problematičnih vprašanj, temveč zgolj navadna ideja, pa tudi prevar polna, recimo, kariera. Že takoj v začetku želi velike ljubezni od moškega. Ona, polna ljubavi, zahteva kot žena še več le-te od njega — moža. Po rojstvu otroka se ta zahteva (pri njej) še povečuje. Ko pa opazi, da ji mož ne nudi tistega, kar želi, in, da zadovoljuje najprej svoje «najvišje» v sebi, potem šele njo, tedaj ji postane stanje neznosno in — — — zbeži. Na begu tava, išče moža, ki bi ji nudil več ljubezni. Ne najde ga, zato se vrne. Ko, ob vrnitvi, odkrije — slučajno — zagrinjalo, ki je ločilo mrtvaško od prednje sobe, zagleda mrtvo lastno dete. Ob tem momentu pride materinstvo do najhujšega izraza. Čuti se morilka, vendar utešljivost naslednjih besedi, ki jih izgovarja kot človek, ki hoče tudi ob največjem prestopku najti opravičevalnosti.

jo pripravijo do zaključka, da le ni morilka, toda peza dogodka jo vendarle onesvesti. Nastopi očiščenje!

Posebnost misterija je dialog, ki pa prav za prav ni dialog. Osebe izražajo trenutno občutenje — ne sledeč mislim sooseb — zato se odgovori ne ujemajo; ko se pa čustva igrajočih zlijejo, tedaj nastane dvogovor v pravem pomenu. Izmenjavanje besedi dobi logično vez. Zdi se mi, da je ta posebnost edinstvena pri nas in silo efektna. Jezikovna plat je brezhibna, uglajena in dá čutiti, da je avtor delo dodobra izpilil, mogoče ponekod še preveč. Prav ta izpiljenost, ki teži k abstraktnosti, gledalca skozi vso predstavo najbolj utruja, mu otežuje zasledovanje.

Glede inscenacije mislim, da se je misteričnost dobro razumela. Nekatera mesta so naravnost uspela, kakor n. pr. ječa, knjižnica, propovedna scena, obsvetljiva. Sploh pa celotna inscenacija prikazuje režiserja gospoda Hinka Tomašiča v zelo dobri luči. Posebnost njegove režije je originalnost. Sprejeto snov izkuša dojeti do dna in jo čisto na svojstven način podajati.

Izmed igralcev (kritika glede igralcev se nanaša na predstavo z dne 8. aprila 1931) omenjam g. Skrbinška, ki je kos svoji vlogi. Nekatera mesta bi lahko nekoliko bolj poudaril, kakor v III. in XIV. sceni (park in knjižnica). Gdč. Kraljeva ni popolnoma zadovoljila. Izraz njene ženskosti je bil na nekaterih mestih prehud, drugod pa premalo poudarjen. Naravnost odlično pa je bilo podano materinstvo (scena XI), kar skoro prekrije vse senčne strani prejšnjega podajanja. Vsekakor moram postaviti, da sta talentirana igralka g. Skrbinšek in gdč. Kraljeva posebne pažnje vredna, tako s strani publike kakor umetniških krogov.

Duševni napor in precejšnja tekstna naloga sta se pri igralcih v zadnjih scenah poznali. Delo je spisano za resno, umsko sodelujoče občinstvo.

Zdenko I. Aljančič.

Jezikovno rešeto, I. Uredil dr. Rudolf Kolarič. V Ljubljani 1931. Založila revija «Slovenski tisk». Str. 91.

Ne mine tako rekoč dan, pa naj vzamemo v roko katerikoli dnevnik ali novo knjigo — izjeme so bele vrane — da bi ne naleteli razen na mnoge druge napake tudi na napake, ki jih obravnava pričujoča knjižica. In človeku, ki zasleduje razvoj našega jezika, se še celo zdi, da je teh napak od do dne več, tako da je na to stran veliko slabše, kakor je bilo pred nekaj desetletji, ko smo bili našo lepo slovensščino že čudovito očistili tuje navlake.

Zato smo prav hvaležni profesorju Sovretu, da je okreal vse tiste, ki jim je bolj pri srcu tujka kakor lepa domača beseda, pa tudi vsem ostalim pozornim zasledovalcem in preganjalcem napak slovenskega pisanja.

Zlata vredna knjižica torej — vivat sequens! — in prepotrebna, samo eno bi bilo še potrebno: da bi si jo omislil vsakdo, kdor se ukvarja s peresom, najsi bo to književnik ali novinar, sploh vsakdo, komur je mar lepota slovenskega jezika.

Knjižica stane 14 dinarjev in se dobiva v vseh knjigarnah in pri založništvu: Ljubljana, Učiteljska tiskarna.

Nepričakovan uspeh

na 10.000 kilometrov

Nemški avtomobilski klub je konec maja in prve dni junija priredil vožnjo na 10.000 km, ki naj bi bila čvrsta preizkušnja za avtomobile, kakor tudi za sportsko in tehnično usposobljenost nemških vozačev. Načrt ture je bil do potankosti preštudiran. Predvsem je šlo za to, kako se bodo obnesli izdelki domače industrije na tej vožnji. Zato se na težave pri izbiri proge niso dosti ozirali in je postala na ta način vožnja prav trd in resen avtomobilski oreh.

Start avtomobilov je bil v Berlinu in je vodila proga preko tehle krajev: Saarbrücken, Geni, St. Sebastian, Madrid, Lissabono, Barcelono, preko Münchena in Katschberga na 1st, skozi vso Dalmacijo do Dubrovnika in preko Zagreba, Budimpeste in Dunaja nazaj v Berlin. Proga je bila dolga natanko 10.255 km.

Vozov je startalo v celim ss. Razdeljeni so bili v velike in male vozove, in sicer: mali vozovi do 2 inrov cilmurske vsebine, veliki vozovi pa preko tega volumna. Vsi motorji so bili opremljeni s pečati, tako da se niso mogli izmenjavati posamezni deli meca vožnjo. Motor, ki ni imel vseh pečatov v redu, ko se je vrnil, sploh ni bil upoštevan pri klasifikaciji, kjer so upoštevali celo poškodbe blatnikov in drugih delov. Torej res trd oreh, res trda preizkušnja materiala, kakor tudi vozačev.

In uspeh? Naravnost presenetljiv. Največji optimisti so strmeli nad tem uspehom. Od vseh startajočih vozov jih je dospelo na cilj 67, od katerih jih je 60 popolnoma ustrezalo predpisom za prvenstvo vožnje. Torej 60 prvenstev na turi 10.000 km! Nad tem veleuspehom avtomobilizma današnjega stoletja je zastrmel ves svet, in to po pravici. Zakaj podrobnosti vožnje so tako pester in nekateri odlomki proge tako težki, da so pričakovali na cilju komaj polovico vseh startajočih vozov, nikar pa celih 67!

Obe skupini vozov sta morali voziti vso progo z določeno povprečno hitrostjo, ne oziraje se na odmore, popravila, težka mesta in podobno. Za male vozove je bila določena hitrost 28 km na uro, veliki vozovi so pa morali v eni uri prevoziti 36 km. In ta visoki rezultat je doseglo od 88 startajočih oziroma 67 na cilj došlih 60 vozov. Svetovni rekord!

Kako so se obnesli posamezni izdelki? Vsi so se enako dobro odrezali. Posebno veliko pozornost je vzbujala vseskozi solidna in disciplinirana ekipa vozov tvornice Wanderer, ki je kot edina v kategoriji do 2000 ccm z vsemi tremi vozili in brez kazenskih točk došla na cilj, s čimer je dosegla največji uspeh. Na vseh kontrolnih postajah so bili vozovi v najlepšem redu in pripravljeni za nadaljnjo vožnjo. Tudi pri končnem pregledu je bilo njih stanje popolnoma neoporečno. Zanimivost te skupine je bila 4cilindrska limuzina Wanderer, ki je vozila izven ekipe in v kateri je potovala rodbina Wolf. «Potujočih volkov» je

bilo pet: oče, mati, dve hčerki in najmlajši volčič, ki pa je bil obenem tudi najmlajši udeleženec 10.000kilometrsk vožnje, trajajoče 14 do 16 dni. Razen tega je bila Wolfova limuzina edini voz, ki je uspešno prepotoval predpisano progo, čeprav je vozila več kakor dva človeka, ki sta bila kot breme vozovom predpisana.

Posebnega občudovanja vreden je tudi uspeh malih igračkastih BMW-avtomobilčkov, ki jih vsi poznamo z mestnih ulic. So to tisti mali vozički, po katerih se marsikomu sline cede, ko jih vidi ponosno dreviti po Ljubljani...

Iznied avtomobilov BMW so štirje zmagovalno opravili svoje potovanje, dasi je zlasti alpski prelaz Katschberg precej huda zadeva za avtomobile. Ampak vozički BMW so pogumno in brez vsakih težav zlezli čez prelaz kakor v posmeh velikim vozovom, ki so sopihali okoli ostrih ovinkov. Zlasti je treba poudariti, da so bili startajoči vozovi popolnoma normalni dvosedežniki iz serije BMW in da je enega od njih vodila celo dama. Pri teh vozovih se je posebno dobro obnesla nihajoča os, ki jo imajo vsi novi izdelki. Vožnja preko 10.000 km take proge in s takim uspehom bo pač izpodbila temelje vsem predsodkom, ki jih imajo ljudje o tem malem avtomobilčku.

Na slovesnem banketu ob končani tekmi se je potovanje živahno komentiralo. Marsikaj zanimivega smo slišali na njem. Nas Jugoslovane bo gotovo zlasti zanimalo, kakšen dojem so dobili tuje v naši domovini.

Vsi vozači so soglasno priznavali, da je vožnja skozi jugoslovanska gorovja zahtevala največje vrline voza in še večje sposobnosti in spretnosti vozačev. Toda z navdušenjem so vsi od kraja pripovedovali, kako je občinstvo ravno v Jugoslaviji najbolj prisrčno sprejemalo pogumne avtomobiliste in z največjo uslužnostjo in zanimanjem spremljalo vožnjo. Veseli nas, da spoznavajo polagoma tudi zakrknjeni Nemci поблиže naš narod. Zato z veseljem pričakujemo ponovne take prireditve, da se plemeniti sportniki spoznajo med seboj in pozabijo na razliko v narodnosti, ki je zgolj namišljena ovira za medsebojno zblizanje in sodelovanje v stremljenju za izboljšanje človeštva.

Kaj pravijo strokovnjaki o tej turi? Vsi soglašajo v tem, da je bila vožnja lepa, da defektov zaradi kakovosti materiala med vso turo sploh ni bilo in da so kljub temu nastali defekti izvirali zgolj iz slabe usposobljenosti nekaterih vozačev ali pa iz neprevidnosti. Vsekakor pa lahko rečemo, da je 10.000kilometrška vožnja dokazala, da je konstrukcija moderne avtomobila danes že tako popolna, kakor bi si tega pred nekaj leti človek ne bil mogel misliti. Na drugi strani je bila pa vožnja ogromnega propagandnega pomena in je tudi v vsem dosegla svoj namen z naravnost presenetljivim uspehom.

«Gospodična, zagotavljam vas, da mi je srčno žal, da mi je hudo...», je naposled spravil vrli dečko iz sebe. «Nikdar nisem slišal, da bi bil kdo rekel o vas le besedico, ki...»

Ostali del stavka ni več prišel jasno do naju. Ne vem, kateri se je bil premaknil z mesta, odšla pa sta skupaj polagoma proti Parizu.

Še trenutek sva počakala. Njiju glas in korak se je gubil v daljavi. Drugo nama ni kazalo kakor vrniti se v hišo, kar sva seveda storila v spremstvu svoje telesne straže. Kakor hitro se je ta ustanovila v svoji sobi (kjer sta nama bila tako rekoč pri roki, dva koraka od vrat, pripravljena, da priskočita na prvi klic), sva se razgovarjala o tem, kar sva pravkar čula. O napadu se ni dalo kdo ve kaj novega povedati. Predmet smo bili blizu do kraja obravnavali v pričo Trévola. (Načeloma se je celo sklenilo, da si poišče v Parizu opremljeno stanovanje, kjer bi bila manj osamljena nego v tej vili v Neuillyskem parku; v tej točki sva se navsezadnje pridružila mnenju mladega moža, ki naju je, kakor se spominjate, že ob svojem prvem obisku ob Bineaujevem bulvardu rotil, naj greva drugam.) Kar sem malo prej pisal o najinem prijatelju in Luciji Blanchardovi, sem povedal Ivoni, ki se je strinjala

z mano, češ da sta neprevidna ljubeznivost enega in romantična vzhičenost druge vzrok temu nesporazumljenju.

«Raca na vodi,» je dodala moja varovanka, «ne vidim, kako si bo pomagal iz zagate...»

«Hel!» sem rekel. «Ne ljubi je... Samo pove naj ji... Stvar je pač enostavna...»

«Ti meniš, da je lahka stvar, povedati ženski, da je ne ljubiš, kadar se ti obesi za vrat?»

Molčal sem. Nihče, razen moje varovanke, se mi ni bil nikoli vrgel okoli vratu. A če bi se mi bilo to primerilo, bi mi bilo zares jako nerodno.

«Kdor je zarobljenec in brezsrčnež,» je nadaljevala Ivona, «še dovolj urno razprši takšno nesporazumljenje... Ali najin prijatelj Trévol ni baš sirovina... Zategadelj se bojim, da bo imel sitnosti... Človek jih ima pogosto, če ni neotesanec...»

Legla sva bila, dasi sva se skozi odprta vrata pomenkovala, in moja varovanka je sklenila:

«Ubogi dečko, slaba noč ga čaka... Misel, da naju mogoče kdo fentuje, kakor bi se izrazila najina prijatelja Bertelj in Julče, mu je delala že dovolj preglavice... Zdaj pa še ta zgodba z Lucijo... Potlej pa tisti udarec po čeljusti, ki ga mora še čutiti... On, ki ljubi mir in pokoj, božme, nima sreče! Zdaj pa, botrček, še enkrat lahko noč... In spi... Jutri zjutraj pojdemo zarana zdomu, da si poiščemo varnejše pristrešje... Ne sme se zgoditi, da bi naju dobili v pest...»

XVI.

Nazadnje pa so naju dobili!

Drugo jutro, ko smo prišli v pritličje, nama je sluga, pogrnivši pravkar za zajtrk, z veliko slovesnostjo in s trohico obžalovanja naznanil, da morata z njegovo ženo pustiti službo. Niti eden niti drugi se sicer ne more pritožiti zaradi naju, nasprotno, pač pa jima hiša ne ugaja. Olikano nama je namignil, da taka gospoda, kakršna sta bila sedaj naša gosta, mu nista kdo ve kaj pogodu in da jima tajinstveno rvanje, ki sta ga prejšnji večer z ženo nejasno slišala, kolikor toliko kali dušni mir. In prosil me je dovoljenja, da bi smela oba z ženo oditi še tisto dopoldne.

Ivona, ki je bila postala prava pravcata gospodinja, je jadikovala od žalosti, medtem ko sem se jaz veselil sam pri sebi. Najina telesna stražnika, na novo obrita, sta se nama pridružila za mizo in z njima smo pretresali vprašanje, naj li poiščemo opremljeno stanovanje, ker smo se bili pač odločili zapustiti vilo, ali pa naj bi šli kratko malo v hotel, s čimer bi bil rešen problem služinčadi. Jaz sem se nagibal bolj za hôtél, vendar pa sem opozoril na to, da sem bil kloroformiran v hotelski palači.

KONFEKCIJA

J. MAČEK

Ljubljana 12
Aleksandrova

najbolj ugoden

nakup

za vsakršna

moška in deška

oblačila

po vladajoči modi.

Osvežujoča pijača

ima nalogo, da vsled hude vročine utrujeni organizem zopet oživi. Vsled hude vročine ali sporta utrujeni organizem bi pa bilo treba ne samo osvežiti, ampak tudi okrepiti.

V ta namen je zlasti prikladna **hladna** Ovomaltine, ki ustreza obema zahtevama. Ovomaltine osvežuje in krepi, ker dovaja organizmu popolne redilne snovi, a prav kadar je huda vročina, organizem ne more prenašati navadne hrane.

Hladna Ovomaltine se na lahek in hiter način pripravi v Ovomixu, to je v čaši, ki je v to svrho nalašč narejena in ki ima še to prednost, da je v njej pripravljena Ovomaltine veliko okusnejša.

Ovomix se dobiva povsod, kjer prodajajo Ovomaltine, in sicer po Din 15.—.

hladna OVOMALTINE

V vročem poletnem času se Ovomaltine kot osvežujoča pijača lahko uživa ne samo za zajtrk in južino, ampak tudi čez dan, če se ohladi na ledu.

«Takšna velika prenočišča», sem dostavil, «so roparske jame! Nam bi bilo potreba prav mirnega hotelčka, kjer bi bil človek kakor doma, na hrano bi pa hodili v sosedno gostilnico...»

«V Lepicovi ulici bo nekaj za vas», je rekel Bertelj. «To je hôtél z restavrantom, da ni treba boljšega... V dvorani je nalivalnica s perkolatorjem ali ekspresom, ki je velik samovar za črno kavo, in vsa ropotija... Pa v kocke se igrajo...»

«Ne da bi hodili tako daleč,» je rekel veliki Julče, «boste našli tudi ob Villeteskem bulvaru... imenitno hišo... Človek je kakor v družini... Prav čedno je...»

«Bomo videli...», je dejala Ivona nekam suhoparno.

Vstala je, da bi poravnala račun zakonskima, ki sta jako spodobno prišla, da bi se poslovila.

«Obedovali bomo zunaj...», je dejala čez trenutek Ivona in se nekam otožno ozirala za vzornima služabnikoma, ki sta nesla svoj kovčeg in ga naložila na avtotakso.

Mrežna vrata, ki jih je potegnil preodlični hišnik, so se zopet zatvorila. V kratkem, drevi ali kesneje, se bodo zaprla tudi za nami pač menda za vselej...

«Veš, boter,» je povzela Ivona besedo, «da se mi bo tožilo po vili?»

Šla je, da bi si dela klobuk na glavo. Jaz pa sem stopil po Philibertov površnik, ki je visel na obešalu v moji umivalnici, kajti bilo je zgodaj in zjutraj se je čutilo, da imamo jesen... Potlej smo odšli vsi štirje, zaklenivši vsa vrata, ker naj bi se bili vrnili vsaj še enkrat.

Še petdeset korakov nismo napravili, kar je pridrlo precéj avtotaks iz prečne ulice; zavile so na Bineaujev bulvard in se skoro takoj ustavile. Moški in ženske so stopili iz njih, kakih dvajsetero v celoti. Govorili so glasno in mahali z rokami. Eden se je vrnil k avtomobilu, s katerega je bil pravkar zlezal, in potegnil iz njega zajeten fotografski aparat, ki sem ga pri priči spoznal, kajti v Ameriki so me bili čestokrat pred precej podobne stroje...

«Kinematografski umetniki...», je rekel Bertelj z veliko radoznalostjo.

«Imenitno!» je jeknil veliki Julče.

Približali smo se ter obstali.

Eden moških je tlesnil z dlanmi, kričé:

«Posluh! Ponovimo, prosim!»

Nikoli ne hodi dosti ljudi po Bineaujevem bulvaru, dasi čez dan ni nikdar popolnoma zapuščen. Ali v dveh minutah se je navrlo nad petdeset oseb okoli umetnikov.

«Vse v redu? Prični, Gaby!»

In moški kakor ženske so jeli igrati kaj vem kakšen prizor, očitno brezpomemben za onega,

PENSION GRINTOVEC

GRAD PREDDVOR NAD KRANJEM

Krasno planinsko letovišče z veličastno gorsko panoramo. Prikladne vodne in lepe solnčne kopeli. **Posebno zdrava klima**, izborna kuhinja. Velik naraven park, terasa za ležanje.

ki ni poznal prejšnjih in ne nastopnih... Bil je odlomek filma, ki bi imel zmisel, če bi ga postavil na svoje mesto.

Občinstvo je poželjivo gledalo.

«Oni, ki poveljuje», je razlagal frkolin manjšemu tovarišu, «je uprizarjalec. Tisti, ki nastavlja aparat, je operater... O jej, kako rogovilijo!»

Eden igralcev je bil pograbil neko žensko čez pas in jo vlekel za seboj. Ženska se je otepala.

«Kriči no, Gabi!» se je zadril prireditelj. «Nič ne vpiješ! To ni naravno!»

Ženska je presunljivo zavreščala.

«Tako je prav!» je pritrdil prireditelj.

In obrnivši se na operaterja:

«Si pripravljen, Mihel?»

«Kadar hočete!»

«Dobro! Za zdaj bo dovolj... Ostalega prizora ni treba ponavljati... Že na pozornici ste ga ponovili...»

Nekaj ljudi med občinstvom, ki so videli, kako je snemač naperil svoj aparat, se je obzirno umaknilo, da ne bi bili na potu.

«Nič ne de, gospôda», jim je velel prireditelj. «Kar ostanite, kjer ste... Nič ne motite... Nasprotno... V filmu bo še lepše, če je gneča...»

Vsa množica je stopila naprej. Vsakdo je upal, da pride na sliko. Najina čuvarja sta bila v prvi vrsti in Ivona, tako zadovoljna kakor drugi, se je podzavestno pripravila za ustop.

«Vse v redu?» je rekel prireditelj. «Vrtimo!»

Ob poslednjih besedah je operater pričel sukati ročaj pri aparatu in glumci so vnovič izvajali prejšnje kretanje.

Prireditelj je tulil navodila.

«Hitreje, Montaudin! Pa ti, Francheville! In ti, Gabi! No, zdaj še vi drugi tam... Bodite nared... Takoj pridete na vrsto...»

Zadnje opozorilo je zakričal deseterici možkih, ki se doslej niso udeležili dejanja in so stali na strani, izven kinematografskega torišča.

ŠATORI

za taborjenje, week-end in prenočevanje, prvo-vrstni, a poceni

ALPINA, Ljubljana, Masarykova c. 12

Vsi ostali predmeti, ki jih potrebujete na počitnicah

Kakor iz brona bo Vaše telo: zdravo, močno, odporno, **lepo**

in klasično porjavelo!

Uporabljajte pri solnčenju le pravi

NIGGEROL

Niggerol se dobipovsod.

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova ul. 5

«Vpij, Gabi! In brani se! Udrihaj po Franchevillu, krepko tolci! Dobro!»

Dvignil je pest, kakor da daje nekomu znak na daljavo.

«Nastopite!»

Močno bučanje avtomobila se je bližalo. Umetniki so vrveli, se žurili sem ter tja, se včasih mešali med gledalce in se vračali na svoj prostor pred objektiv.

«Zdaj pa vi!» se je zadril prireditelj in me gledal, kakor da sem glumec iz njegove čete. «Pa vi!» je ponovil proti desetim možem, ki jih je bil opozoril nekaj sekund poprej.

Vseh deset možakov je navalilo name, na Ivono, na najino telesno stražo... Krepke pesti so me napol prevrnile, me prestregle in me držale od tal. Videl sem, kako se moja varovanka in oba redarja otepata, medtem ko je čisto blizu avto rohnul in bobnel in je uprizarjatelj rjovel:

«Kričite! Kričite no! To ni prirodno! Pa bijte, trdo bijte! In vi, dajte, zvežite jih in za mašite jim usta z zatikom! Kadar ugrabijo človeka, ga povežejo na rokah in nogah, mu začepijo usta, slišite!»

Čutil sem, da so mi potegnili vrv okoli rok. Stisnili so jo. Robec je zadušil moje krike. Roke, ki so me držale, so me odnesle proti rotopotajočemu avtu, spoznal sem jih za Davisove. Posadili so me noter in name naložili telesa, namreč Ivono in oba stražarja. Zadnja stvar, ki sem jo videl, je bil predmetnik aparata, ki ga je snemalec zasukal, da bi «ulovil» avto in njegov tovor. Potem se je zmračilo. Onesvestil se sicer nisem, čeprav ne bi bilo nič čudno, ali obsežna zadnja plat, Bertljeva ali Julčetova, mi je pritislila obraz na tla in me tiščala... Slišal sem še in med sunkovitim topotom avtomobila sem razločil rezki glas pouličnjaka, ki je poprej stal tik mene. Navdušeno je kričal:

«Imenitno igrajo! To so filmske zvezde, da je kaj!»

In samodrž je oddrdral...

Je bilo poteklo deset minut? Pol ure? Izgubil sem zmisel za čas v tem krutem položaju. Te

ža, ki me je hotela zmečkati, se je umaknila in nad menoj se je sklanjal Harrodsov obraz. Avto je še vedno brzel. Malo mi je razrahljal vrv okoli rok in mi snel robec z ust. Ivona je čepela. Tudi njej je odmašil usta in ji razdrahal poveza, ali popolnoma osvobodil je ni.

«Stop!» je ukazal.

Voz je obstal, a povsem se ni umiril, kajti drgetanje motorja ga je stresalo od kraja do konca. S težavo sem se vzpel in uzrl veliko cesto, obsajeno z drevjem in prazno.

Davis je ostavil krmilo in prišel pomagat svojemu drugu, da sta potegnila debelega Berta z voza.

Ko je policist sedel na robu ceste, s hrbtom oprt ob drevo, sta se vrnila po velikega Julčeta in ga namestila na isti način. Nato sta sedla nazaj vsak na svoj prostor, eden k vozilu, drugi k nama, in stroj je odbrnel naprej. Najina telesna stražnika sta bila brezpomembna podrejenca. Američana se dalje nista zmenila za njiju, pustivši ju tam, da pride kdo mimo in ju razveže.

Dobro uro smo drdrali tako. Zamižal sem bil. Ob nosljavem Harrodsovem glasu sem zopet otvoril oči. Američan je držal v debeli svoji roki ploščato steklenico prevlečeno z usnjem, v drugi pa kovinsko čašico, polno žolte tekočine.

«Drink», mi je velel.

Njegova kretnja mi je pomagala razumeti. Da bi pil? Ne.

Odkimal sem.

«All right!»

Na to možnost je mislil po vsem videzu, kajti moj neprijatelj je potegnil iz žepa drobno stekleničko in rutico. In tudi tokrat sem razumel, čeprav ni niti bleknil. Hotel me je kloroformirati.

Pa rajši pijem.

Pogledal sem čašico in prikimal. Kovinski rob mi je postavil k ustnicam in požrl sem drogvo, ki s svojim lekarniškim okusom še ni bila preveč zoprna.

V naslednjem trenutku je tudi Ivona popila svojo kupico. In skoraj se mi je razlila po udih otrplost, ki tudi ni bila neprijetna, vsaj sama na sebi ne; v tej odrevenelosti sem še razločil, kako se ubožica zdaj pa zdaj napenja, da bi se ubranila spancu... Sicer pa ni zaspala, kakor tudi jaz ne. Proti spanju se ni bilo treba boriti. Uspavalo, ki sva ga morala užiti, človeka samo omami.

Še vedno sva bedela, ko smo prišli v veliko mesto. Harrods naju je bil dočista oprostil vseh spon. Hiše, spomeniki so švigali mimo, potlej jadrniki, ladijski dimniki, dvigala...

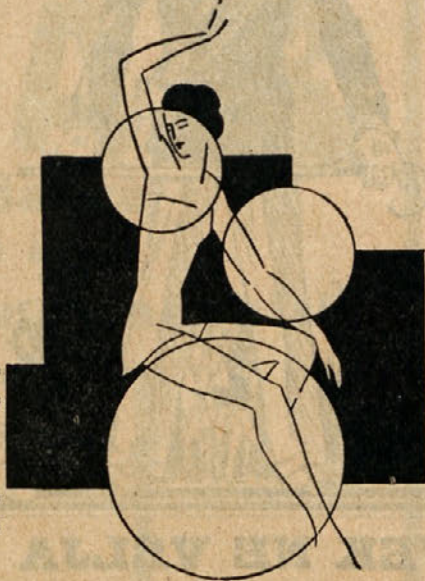
Naposled smo se ustavili. Harrods me je spravil iz voza. Držal me je za roko, ne kot ujetnika, marveč kot bolnika, kot človeka, ki ga je dolga vožnja z avtom izdelala... Davis je bil prevzel Ivono. Stopala sva ob svojih vod-

Gavranic

Naj-
manjša
nemar-
nost

lahko vzame
ženski njene
dražesti.

Gladka in
nežna polt je
ponos vsake
ženske!

**Eau
DIXOR**

(tekočina za odstranjevanje dlačic)

odpravi nadležne dlačice v eni minuti. To je odličen in edinstven preparat svoje vrste, redka in bistra tekočina, ki vzame tudi najmočnejšim dlačicam življenjsko sposobnost in jih popolnoma uniči.

Uporaba je prav preprosta in čista, a ob vsem tem se te tekočine malo porabi. Brez Eau Dixorja ni moderne dame! Prodajna cena Din 40.-.

Société des Produits „Dixor“
PARIS.

Depot: COSMOCHEMIA,
Zagreb, Smičiklasova ulica 23.

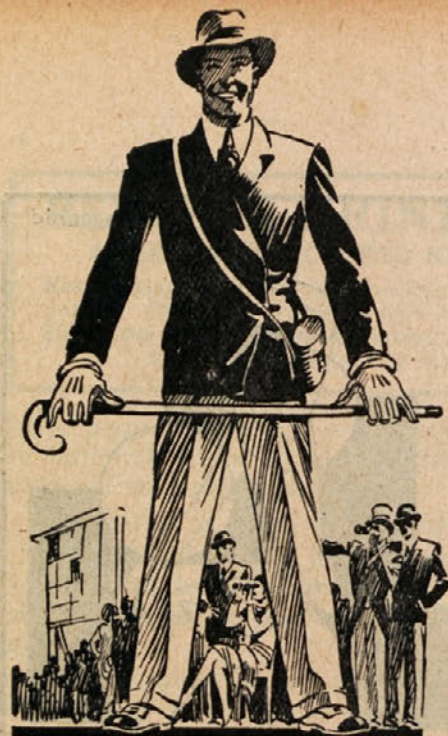

nikih, ki sta pazila, da se ne spotakneva. Bila sva povsem nezmožna vsakršnega upora. Niti telesne moči nisva imela za to, niti volje. Šli smo po brvici, držeči z obrežja na brod, ki se mi je zdel dosti večji od srednje ladje za obrežno plovbo. Bilo mi je, kakor da se mi sanja, čeprav sem docela dobro vedel, da ne spim... Vrata so se odprla pred menoj in vstopil sem v kabino. Roke so me vzdignile in me potisnile na ležišče. Ivone nisem več videl. Poklicati je ne bi bil mogel. Ali znal sem, da je na krovu, in nekaj mi je pravilo, da se mi ni bati zanjo.

In sedaj, ko je bilo končano, ko je bila kocka vržena, ko sem spoznal namen naše dirke v avtu, nisem skušal nič več videti, nič več slišati, niti misliti na karkoli, in česar ni zmožel narkotični lek, to je storila upehanost... Zaspal sem.

XVII.

V prvi svoji knjigi sem poročal o hudih sanjah, ki mi tako rade prihajajo, in tudi na tem mestu sem že govoril, kako sta se mi Har-

ČLOVEK NE VELJA NIČ,

če se ne zna sam uveljaviti. Tudi svoje zunanosti ne sme zane-mariti, zlasti pa ne sme nositi čevljev z izhojenimi petami.

Zato so tudi podpetniki PALMA tako priljubljeni v vseh kulturnih državah, ker so elegantni in trajnejši od usnjenih pet.

Ne zaradi luksusa, temveč iz preudarnosti in varčnosti se nosijo čevlji **s a m o z**

gumi podpetniki PALMA.

Domač proizvod.

rods in Davis prikazala v snu, me preganjala po gozdu v Klondiku, ki se je naposled izkazal za kotiček Bulonjskega lesa, koder sta dirkala, ne oba Američana, marveč dva medveda, pobegla iz Živalskega vrta... Lahko si mislite, da ta neprijetna domišljija mojih spečih možganov ni bila edina. In res, ni je bilo noči po četrtku 17. vinotoka, ko sem se bil prelevil v Elzearja Philiberta, ne da bi me bila slična mora tlačila v postelji. Ako nisem omenjal teh stvari, jih nisem zato, ker so za čitalca brez pomena. Sicer pa, brž ko sem se predramil in je veliki dan pometel mrak, sem pozabil vse te blaznosti ali pa bi bilo treba vsaj velikega napora, da bi se jih bil domislil. Znani pogled na drevje Neuillyjskega parka in, kadar sem odhajal z doma, na avtotakse, avtobuse, metro, hiše, vse te stvari, ki sem jih vajuen toliko let, so omogočale mojemu duhu, da se je za-vedel.

Vendar od trenutka, ko sem zapustil rodno zemljo, se je položaj predrugačil. Ponoči se mi je še naprej sanjalo, to pa tem obilneje in groznejše, ker so mi bili možgani čez dan bolj razdraženi. In kadar sem bil že zbučen, se mi je marsikdaj dozdevalo, da še spim. Okoli sebe nisem našel nič takega, čemur sem bil vajen. Karkoli sem videl, je bilo vse tako

novi, tako nepričakovano, da sem se tedaj pa tedaj močno uščipnil z mislijo, da mi bo to pregnalo to ali ono osebo oziroma krajino. Bilo mi je, kakor da nepretrgoma živim v sanjah. Dogodki, v katerih sem igral vlogo, in okoliš, ki jim je služil kot okvir, so se mi prikazovali v spanju. Prividi iz sna pa so me nadlegovali potem v budnem stanju. Ako torej danes pomislim na ta del svojega življenja, na to fantastično potovanje v najčudovitejšo deželo, se mi pogosto primeri, da zamenjam sanje in resničnost.

Pri vsem tem pa sem bil vendar napravil nekoč neko drugo pot, ki je bila dokaj izredna, toda nikdar ni prišlo poprej do take zmede v mojem duhu. Bržkone zato, ker sem bil takrat mlajši. Ni samo vid, ki se s starostjo skali.

Od trenutka torej, ko sem bil vkrcan, bom kar samo prepisoval zapiske iz svoje beležnice. Te sem si delal dan za dnem, običajno kar tedaj, ko sem videl, čul ali mislil kaj omembe vrednega, zato utegnejo biti zanesljivejši od mojega pomneža. Lahko se popolnoma zanesete na naslednje strani. Saj kadar sem prijel za svinčnik, sem se vselej dobro stresel, da bi pregnal stare ostanke sanj, ki bi se bili utegnili pomešati med mojo pripoved. Sleherno vrstico sem zapisal v stanju popolne bistrosti, na to vam dam svojo pisateljsko besedo.

23. vinotoka. Prebudil me je hrup kot ve, ki so jo dvigali. Solnce je tonilo in njegovi žarki so pošev sevali v sobico skozi lino. Videl sem, da je kajuta čedna, udobna in jako čista.

Znočilo se je. Električna žarnica je na stro-pu. Vstal sem, obrnil prekidalo tik vrat in se-del na svoj odrc. Čakal sem... Česa neki? Še sam nisem vedel. Skozi lino sem videl luč svetilnikov. Nato sem videl samo zvezde na nebu, spodaj pa migotanje vode. Brod je pričel ple-sati. Na ladje se kolikor toliko spoznam. Naš se slabo drži na morju.

Ob sedmih je vstopil pomorščak in mi pri-nesel reženj pečene govedine, kuhanega krom-pirja, kos riževega pudinga in steklenico vode. Dva krožnika, pa brez noža in vilic. Se mar boji, da si bom segel po življenju, ali pa se lotil svojih ječarjev. V tem primeru je oprez-nost ničeva. Če uporabim steklenico po navo-dilu Leona Groka, imam vse drugače opasno orožje nego kateri si bodi jedilni pribor na svetu. Ob tej misli sem se spomnil svoje to-bačnice. Preiščem vse žepe. Izginila je. Prva stvar, ki jo je Harrods prejkone storil v avtu, je bila ta, da me je preiskal in mi zaplenil ta strašni predmet. Vprašal sem pomorščaka:

«Kam plovemo?»

Menil sem, da ne bo nič odgovoril. Nekaj pa je le dejal, ker pa je bilo angleško, nisem niti besedice razumel.

Je li Ivonina izbica daleč od moje? Kar na slepo sem potrkal po stenah. Nobenega od-ziva. Nikakega šuma kakor redni semintja

PROJA

špecialne kavine mešanice

so sestavljene iz najfinejših vrst kave.

Zato so neprekosljive v kvaliteti!

*Mi pijemo
„Proja“
sladno kavo*

„Proja“ sladna in dvojno sladna ječmenova in ržena kava
je redilna in zdrava, zelo priporočljiva Vaši deci kakor tudi bolnikom.

Kdor ljubi svoje zdravje, uživa „Proja“ sladno kavo.

Pri nakupu pazite na naše originalne zavitke!

OKUSNA
IN ZDRAVA
JE
KOLINSKA
KAFA

batov pri parnem stroju in kipenje vode okoli vijaka.

Jedel sem, nato legel in zopet zaspal.

24. vinotoka. Ob štirih rano mi je isti pomorščak prinesel čaja, dve jajci s slanino in kruhom. Prepričal se je, ali je dovolj vode v umivalniku. Potlej je odšel in opazil sem, da tokrat ni zaklenil za seboj. Zajtrkoval sem, se malce očedil in stopil iz kabine. Poprej pa sem si zbral obraz v mirne, brezbrizne poteze.

Nebo je bilo višnjevo. Solnce je sušilo krov, pravkar oplaknjen z vodo. S pogledom sem obkrožil brod, ki sem ga med vkrcavanjem le napol videl... To mora biti trgovski parnik, na brzo roko spremenjen v jahto. Zdi se, da jo dobro reže. Dimnik neprestano bruha neznan-ske vrtince gostega črnega dima. Guglje se pa tako, da se s težavo držim pokonci, čeprav morje ni razburkano. Na poveljniškem mostu stoji moški s čepico in modrim jopičem z zlatimi našitki. Glavo ima kakor alkoholik. Posadka, kolikor sem je mogel videti ob krmilu ali pri čiščenju palube, je takisto imela takšne obraze, ki jih človek ne bi rad srečal v gozdu in še manj sredi oceana. Kar tožilo se mi je po obličju naših dveh vrlakov iz Belleville: če sta bila obešnjaška, sta imela vendarle nekaj do-brsrčnega v svoj prilog.

Okoli ladje nič drugega ko morje, vse do obzorja. Odločil sem se, da stopim k možu na

mostiču, ki je bodisi stražni častnik ali pa sam kapitan. Splezal sem po lestvi. Ves čas sem moral loviti ravovesja. To me je tolikanj spominjalo na Sea Gull, da sem se imel skoro še vedno za Živo blagajno, bežečo iz Avstraliije v Združene države. Snel sem klo-buk in nagovoril moža z zlatimi našitki:

«Good morning, sir.»

Pogledal me je. Ker se nisem domislil do-volj angleških besed, da bi mogel nadaljevati v istem jeziku, sem dodal po francosko, govoreč kar se da razločno:

«Kje je, prosim, moja varovanka, Ivona Lou-staujeva?»

«Go to hell!» je odgovoril kapitan.

In po tej robotosti, ki sem jo popolnoma razumel, mi je pokazal hrbet.

Malce poparjen, čeprav že dolgo vaje osor-nosti (ko bi imel toliko dvajsetic, kolikorkrat so me že nahrulili, bi si lahko kupil hišico), sem plezal nazaj po lestvi, in sicer ritenski. Ko sem stopil na tla in se okrenil, je stala pred menoj Ivona, čila in z nasmeškom. Nekaj časa sva se molče gledala. Potem se je dekle ogla-silo:

«Dobili so naju! Ah, to je preveč!»

Ko je izrekla te besedice, je bila trenutno pobita, skoro tragična v lice. Toda naglo se je razvedrila. Draga ubožica si je prizadevala, da bi bila čim manjkrat čemerna vpričo mene. Če jo smatram srečno, si nič drugega ne želim. Ona to ve, zato se trudi, da bi bila radostna, pa če bi šlo vse narobe.

Zadaj na svitku vrvi sem opazil Harrodsa in Davisa, ki sta sedela in pušila.

«Ah, glej ju, tamle...»

«Vem...» je odgovorila Ivona, ne da bi se bila okrenila. Bržkone ju je bila že spoznala. Pravkar je stari Američan vstajal in prihajal proti nama. Ali imel je opravka pri možaku z našitki tam na brvi in korakal je mimo naju, kakor da nič ne vidi. Drzno sem se postavil predenj.

«Where going?» sem vprašal, kar v slabi angleščini pomeni: Kam gremo?

«To Hell!» je odgovoril Harrods in plju-nil v morje prek ograje, ki je bila nad tri me-tre od njega.

Pokadilo se mi je pod nosom in imelo me je, da bi mu pokazal svoje angleško besedišče psov, ki so bile raznoličnejše od njunih. Ali premagal sem se, ker ta mrka mrcina je bila zmožna, da me zaklene v mojo kajuto. Za-dovoljil sem se s tem, da sem naredil dostojan-stven obraz. Učinek se je kajpada izgubil, za-kaj najin sovražnik je že plezal po lestvi in mi kazal hrbet.

Ob dveh popoldne. Nečuveno, gro-mozansko... Pomorščak, prideljen za najino postrežbo, je pravkar prišel in povedal: «Dinner's ready». Povedel naju je v častniško obednico, iz katere so prihajali mo-

(Nadaljevanje na strani 208.)

G O S P A !

*Zahtevajte
pri
svojem
trgovcu
samo
izdelke
tovornice
keksov,
biskvita,
vafeljnov
itd.*

B. PAUER, družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 48.

„PROJA“ terpentinska krema daje usnju lep blesk ter ohranjuje usnje.

Kdor varčuje, uporablja edino „PROJA“ terpentinsko kremo!

OB VSAKI PRILIKI SE SPOMNITE,

da so „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša **posredovalnica za službe** vseh vrst, **za prodajo in nakup** vseh stvari, **za nepremičnine, lokale, podjetja, kapital, ženitve** in za vse drugo

V teku **enega** leta je bilo po „Jutrovih“ „Malih oglasih“ uspešno posredovano v nad **40.000 primerih**

Ugodnosti posredovanja po „Malih oglasih“ se more z lahkoto poslužiti **vsakdo**. Treba je le svojo željo sporočiti na naslov: **Oglasni oddelek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 4**. Pri naročilu je pristojbino poslati v znamkah ali v denarju na prejš, za vsako besedo 50 par. Za oglase trgovskega značaja, dopisovanje in ženitve se računa od vsake besede 1 Din .

NE POZABITE!

DELNIŠKA TISKARNA

D. D. V LJUBLJANI
MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVNI NASLOV: DELTISK
TELEFON 2132

RAČUN POŠTNE HRANILNICE
ŠTEV. 11.630

TISK IZ IZDOLBE-
NINE V BAKRU
(BAKROTISK)

TISKARNA IZVRŠUJE
VSAKOVRSNE TISKO-
VINE, KNJIGE, REVIJE,
ČASOPISE, DIPLOME,
DELNICE, SREČKE, KO-
LEDARJE, ENOBARVNE
IN VEČBARVNE SLIKE
POLJUBNE VELIKOSTI,
VREDNOSTNE PAPIRJE,
RAZGLEDNICE, LETAKE,
LEPAKE, POSETNICE,
OVITKE, OSMRTNICE,
POROČNA NAZNANI-
LA, OVOJE ZA RAZNE
INDUSTRIJSKE IZDELKE

POSEBEN ODDELEK ZA
IZVRŠEVANJE IZVIRNIH
RISB IN SLIK ZA RAZ-
LIČNE REKLAME, VRED-
NOSTNE PAPIRJE, ILU-
STRACIJE, UMETNIŠKO
OPREMLJANJE KNJIG,
REVIJ IN POLJUBNIH
NAROČENIH TISKOVIN
SKICE NA ZAHTEVO

KNJIGOVEZNICA
JE OPREMLJENA Z
MODERNIMI STROJI IN
NAJNOVEJŠIM MATE-
RIALOM TER IZDELUJE
RAZLIČNA DELA, KI
SPADAJO V KNJIGO-
VEŠKO STROKO, NA-
DALJE IZVRŠUJE UMET-
NO VEZAVO KNJIG
Z ROČNIM ZLATENJEM
PO ORIGINALNIH NA-
ČRTIH IN NAROČILU

IZDELOVALNICA
TRGOVINSKIH KNJIG
V POLJUBNI VELIKOSTI
IN OBLIKI Z LASTNIM
ČRTALNIM STROJEM

žakar z našivi (klicali so ga captain in je potemtakem za Bogom prvi gospod na krovu) in oba najina neprijatelja. Ta dva sta se pričkala, mlajši hladno, drugi pa silovito. Pomorščak je posnažil mizo in postavil tri krožnike s priborom — čemu tri? — medtem ko je Ivona otvarjala linico, da bi prepričal preganjenega dim in duh po whiskyju. Ko sva prisedla, je vstopil gost, za katerega je bilo tretje namizje.

Bil je Trévol.

Ivona in jaz sva onemela od osuplosti. Tudi on je ostal nem, sicer ne od presenečenja, saj je moral slutiti, da sva midva na krovu, temveč od otopelosti: v tem stanju je bil po vsem videzu že celih trideset in šest ur.

Naš trojni molk je trajal debelo minuto. V tem je šel pomorščak po biftek in pražen krompir, ki sta poleg kanadskega chestra na jelovniku.

Takoj sva uganila, da se je romanopiscu pripetilo, kar mu je Ivona razložila kot možno. Ker sta najina sovraga videla, da venomer tiči pri nama, sta se bala, da sva temu zaupniku izdala proslulo skrivnost — ki je niti sama nisva prav poznala! — in ga ugrabila, kakor so mogočnjaki tega sveta njega dni metali v greznice ali v dosmrtno ječo uboge pare, ki so veče dele preveč o nekih zadevah.

Ko sva z Ivono prišla do besede, sva brez kraja vzklikala in vpraševala. Toda Trévol ni mogel spraviti drugega iz sebe kakor slaboten «takoj». Z grozo je pokazal na kadeči se biftek, čigar vonj je povzročal bledoto v obličju, ter vstal izza mize, da bi se prislonil na prirte duri in vsrkaval hladni zrak. Brod je še vedno plesal in vrli fant nima mornarskega želodca. Ustvaril je izredne like gusarjev, pravcate strakoše, ali podoben jim ni prav nič.

Ob treh. Oddaleč prisostvoval novemu prepiru med Harrodsom in Davisom. Stari Američan je zmerjal svojega tovariša in obenem srdito pogledoval v našo smer. Mahoma se mi je posvetilo, da smo mi vzrok sporu. Mladi možak zahteva, naj se lepo ravna z nami, drugi pa bi nas najrajši videl v spodnjem prostoru ladje. Davis je naposled dočista prebledel in na kakih dvajset metrov, kakor smo stali, sem zaznal nenaden blisk v njegovih očeh. Tudi Harrods ga je videl in zdajci umolknil.

Ob štirih. Trévol nama je pripovedoval, kako so ga ugrabili. Na kratko posnemam njegovo zmedeno pripoved, bil je namreč še omamljen.

Ko je pred dvema dnevoma zvečer odšel od naju in jo mahal po Bineaujevem bulvaru je pred ogrom ulice Villiersove stopil k njemu dokaj čeden možak s čepico in ga vprašal, kje je bulvard Viktor Hugo. Pri tem je vljudo snel pokrivalo z glave ter iznenada lopil pisa-

telja po obrazu. Obe dejanji sta se izvršili skoro hkratu, silovit sunek z glavo v prsi je prevrnil ubogega fanta. Čutil je, da ga nekdo pobira in nese proč, potlej pa je bil zviškomu izpuščen, padel je na tla in težko telo se je zgrudilo nanj: napadalec se je bil po vsej priliki spotaknil s svojim bremenom. Ta novi udarec ga je dodobra omotil. Ko se je osvestil, je ležal v avtu, čvrsto povezan. Dali so mu piti uspavalno, ga odvezali, saj avtomobil je prišel v trdni temi na nabrežje, kjer je bil priklenjen brod, in ga spravili v kabino.

Stvar se je bila iztekla zanj enostavneje nego za naju. Harrods in Davis oziroma njuni detektivi so slutili, da sva zaradi prejšnjih poskusov oprezna in da se ne bova več upala zvečer ven; zato so nama na čast priredili veliko igro ter nastavili past, ki je omogočila, da so naju ugrabili pri belem dnevu in pred pričami.

Pripomniti je, da najin prijatelj navzlic svoji topoglavosti ni izustil niti besedice glede male Lucije Blanchardove. Sicer pa ima popolnoma prav, da je zamolčal njene vrtočljivosti, to pa samo v korist nesrečni deklini. A vprašujem se, je li bila še pri njem ob napadu.

24. vinotoka. Kam gre neki ta brod, ki se mimogrede rečeno, imenuje Jessie?

(Nadaljevanje prih.)

Nov zaveznik v naši borbi proti alkoholu

Tvrdka dr. A. Wander d.d. propagira svojo znano koncentrirano hrano Ovomaltine, ki ima v znanstvenih krogih najboljši sloves tudi kot hladna pijača, ki se lahko uživa v hladnih poletnih dneh. To je tolikanj važnejše, ker je Ovomaltine popolna hrana, v kateri so v pravilnem razmerju zastopane vse redilne snovi, ker ima veliko redilno vrednost in prijeten okus, ker se lahko in brez težav prebavlja, pa je zato prav posebno prikladna, da telo ne samo ohladi, ampak ga tudi res okrepi.

Ob vročih poletnih dneh je to posebno važno, zakaj kadar telo vsled vročine omaguje, je potreben dober naraven požirek, ki ne samo da nadomesti izgubljeno vodo, ampak tudi poveča odporno moč telesa in delovno sposobnost.

Originalen je način, kako se prireja hladna Ovomaltine. Ovomaltine se namreč težko raztopi v hladni tekočini, zato je omenjena tvrdka po amerškem vzorcu dala v promet čašo iz aluminija, imenovano Ovomix, v kateri se prireja hladna Ovomaltine. Ovomaltine je najbolje pripraviti z mlekom, pripravi se pa lahko tudi s čajem. V čašo Ovomix se vlije po volji hladnega mleka ali ruskega čaja, ki se mu doda tudi nekoliko raztolčenega ledu, potem se v Ovomix naspe nekaj žličk Ovomaltine in nekoliko sladkorja, čisto po okusu. Čaša se dobro zapre in nekaj sekund močno trese, in hladna Ovomaltine je pripravljena.

Za hladno Ovomaltine se lahko reče, da je po svojem okusu delikatesa, ki zadovolji tudi najbolj razvajenega gurmana.

Naročnina za reviji «Domači prijatelj» in «Naš obzor» znaša za vse leto Din 60.—, za pol leta Din 31.—, za četrt leta Din 17.—. Posamezna številka Din 7.—. Izdajata konzorcij revij «Domači prijatelj» in «Naš obzor».

Odgovoren za izdajateljstvo, uredništvo in upravnništvo Emil Podkrajšek, tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani, predstavniki Miroslav Ambrožič, oba v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo sta v Ljubljani, Praprotnikova ulica št. 1.

Zveza za tujski promet v Sloveniji

ZASTOPSTVO
OFICIJELNEGA
POTNIŠKEGA
URADA

„PUTNIK“, D. D.
BEOGRAD

LJUBLJANA
DUNAJSKA C. ŠT. 1
(PALAČA LJUBLJANSKE KREDITNE
BANKE)

FILIALA V HOTELU
MIKLIČ
(NASPROTI KOLODVORA)

VOZNE KARTE ZA
VSA PROMETNA
SREDSTVA:

ŽELEZNICE
AVTOBUSE
LADJE
AEROPLANE
ITD.
BREZ VSAKEGA DOPLAČILA

OSKRBUJE
POTOVANJA
- PO KOPNEM PO
MORJU IN PO ZRAKU

KAKO NAJ PEREM

volno?

Volna se ne sme mencati in stiskati, še manj pa kuhati. Schichtov Radion odpravi vso nesnago, ako v mlačni raztopini nekolikokrat namočite in premešate volnene predmete in jih nalahko ožmete.

Uporabljajte radi tega za pranje Vaših volnenih stvari Schichtov Radion, volna se Vam ne bo stisnila, temveč bo ostala gibčna in bo obdržala prejšnji sveži ton.

krzna in preproge?

Lahko jih očistite, ako raztopite v liter mlačne vode polno žlico Schichtovega Radiona in s to raztopino okrtajte krzno ali preprogo. Nato še parkrat nalahko drgnite predmet s krtačko, namočeno v mlačni vodi, potem pa še z mehko krpo, nakar ga pustite, da se posuši. Poizkusite in uspeh Vas bo iznenadil.

svilene nogavice in nogavice iz umetne svile?

Ženske nogavice se morajo prati s posebno skrbnostjo, da ne izgubijo svoj lep izgled. Predvsem je opustiti vsako mencanje. Večkratno namakanje v mlačni raztopini Schichtovega Radiona in nahlahko ožemanje bo odstranilo vso nesnago.

Po takem pranju bodo ostale nogavice mehke in elastične, lepo se bodo prilegale nogi in obdržale bodo blesk svile.

svilo?

Svilene bluže, šale in kombineže ne smete prati v vroči vodi, niti mencati. Pri pranju je postopati na isti način kakor z svilenimi nogavicami in sicer tako, da se jih nekolikokrat pomoči v raztopini Schichtovega Radiona in nato enostavno ožmejo. Celo po večkratnem pranju s Schichtovim Radionom bodo svilene stvari ostale mehke in besteče, celo potem, če boste prvi vodi za izplahivanje dodali malo kisa.